

UZASADNIENIE

I. CEL I POTRZEBA WYDANIA USTAWY

Przedmiotowy projekt ustawy zmienia ustawę z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U z 2024 r. poz. 1047, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o efektywności energetycznej”. Celem projektu ustawy jest stworzenie podstaw w krajowym porządku prawnym dla nowych rozwiązań przewidzianych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791/UE z dnia 13 września 2021 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniającej rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz. Urz. UE L 231 z 20.09.2023, str. 1), zwanej dalej „dyrektywą 2023/1791”, zmierzających do osiągnięcia krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej na koniec 2030 r. oraz do dalszej poprawy efektywności energetycznej po roku 2030.

W polskim prawie brakuje koniecznych rozwiązań służących wspieraniu efektywności energetycznej, w szczególności systemowych rozwiązań w zakresie:

- 1) stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”;
- 2) potrzeby realizacji nowego krajowego celu zmniejszenia zużycia energii finalnej przez instytucje publiczne;
- 3) potrzeby ustanowienia podwyższonego krajowego celu oszczędności energii finalnej, w tym podcelu w obszarze ubóstwa energetycznego;
- 4) usprawnienia mechanizmów służących realizacji krajowego celu w zakresie oszczędności energii finalnej, w tym w szczególności systemu świadectw efektywności energetycznej (tj. system tylko częściowo realizuje założony cel w zakresie oszczędności energii finalnej u odbiorcy końcowego);
- 5) nowych obowiązków dla przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej;
- 6) systemu kwalifikacji, akredytacji i certyfikacji dla zawodów związanych z efektywnością energetyczną.

Wdrożenie powyższych systemowych rozwiązań do polskiego porządku prawnego wymaga także dokonania zmian w następujących ustawach:

- 1) w ustawie z dnia 29 września 1994 r. ustawa o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.);
- 2) w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą – Prawo energetyczne”;

- 3) w ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 910, z późn. zm.);
- 4) w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1622);
- 5) w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.),
- 6) w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 1446, z późn. zm.);
- 7) w ustawie z dnia 19 grudnia 2009 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1637);
- 8) w ustawę z dnia 14 września 2014 r. o etykietowaniu energetycznym produktów związanych z energią (Dz. U. z 2020 r. poz. 378);
- 9) ustawę z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320),
- 10) ustawę z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 868).

Skuteczna implementacja dyrektywy 2023/1791/UE nie może być przeprowadzona za pomocą innych środków niż uchwalenie ustawy zmieniającej ww. akty prawne oraz wydanie odpowiednich rozporządzeń.

Termin transpozycji dyrektywy do polskiego systemu prawnego zgodnie z dyrektywą to 11 października 2025 r.

II. RZECZYWISTY STAN W NORMOWANEJ DZIEDZINIE

Polska gospodarka jest znacznie bardziej energochłonna, niż średnia energochłonność w Unii Europejskiej (UE). W 2022 r. wskaźnik energochłonności dla Polski wynosił 189,71 kilogramów ekwiwalentu ropy naftowej na tysiąc euro (kgoe/1000 EUR) przy średniej energochłonności wynoszącej w UE 107,42 kgoe/1000 EUR. Wpływa to negatywnie na konkurencyjność polskiego sektora przedsiębiorstw na rynku krajowym i międzynarodowym.

Efektywność energetyczna stanowi niezbędny element transformacji energetycznej, optymalizując jej koszty i wpływając na procesy produkcyjne. Z uwagi na szereg korzyści efektywność energetyczną powinno się traktować priorytetowo, jako tzw. „pierwsze paliwo”.

Rozwiązania regulacyjne zmierzające do realizacji dotychczasowego celu

oszczędności energii finalnej na koniec 2030 r. w wysokości 5580 toe obecnie określa art. 18 ust. 2 ustawy o efektywności energetycznej.

Rozwiązania te wymagają jednak modyfikacji ponieważ dyrektywa 2023/1791 wprowadza nie tylko nowe i podwyższone cele w zakresie efektywności energetycznej, ale także dodatkowe wymagania w odniesieniu do różnych sektorów gospodarki.

Art. 8 ust. 1 lit. b dyrektywy 2023/1791 obliguje do osiągnięcia skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii równoważnych co najmniej nowym oszczędnościom w każdym roku od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. w wysokości:

- 1) 0,8 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.;
- 2) 1,3 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2025 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.;
- 3) 1,5 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.;
- 4) 1,9 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2030 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.

Państwa członkowskie mogą zdecydować o sposobie rozłożenia wielkości nowych oszczędności w każdym z powyższych okresów. Średnia wysokość obowiązku oszczędności energii finalnej w okresie od 2021 r. do 2030 r. wynosi 1,49 %. Mając na uwadze powyższe Polska zobowiązana jest do osiągnięcia nowych skumulowanych oszczędności energii finalnej. Skumulowana wartość oszczędności energii finalnej w latach 2021–2030 wynosi 44 465 ktoe.

Okres rozliczeniowy krajowego celu oszczędności energii finalnej na 2030 r. został rozpoczęty z dniem 1 stycznia 2021 r. i będzie trwał do 31 grudnia 2030 r.

W Polsce od 2021 r. obowiązek ten jest realizowany za pomocą systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej (system świadectw efektywności energetycznej) oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki. Polska będzie kontynuować ww. podejście w realizacji nowego celu wynikającego z art. 8 ust. 1 dyrektywy 2023/1791.

System świadectw efektywności energetycznej, zwany potocznie systemem białych certyfikatów, stanowi jeden z kluczowych mechanizmów wsparcia efektywności energetycznej w Polsce. System ten funkcjonuje w Polsce od 2013 r. - został ustanowiony ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 551). Był dwukrotnie modyfikowany: ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 831) oraz ustawą z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 868).

System ten ma duży potencjał do dalszego rozwoju. Obecnie system nie odzwierciedla, zarówno poziomu prowadzonych w Polsce inwestycji w zakresie efektywności energetycznej, jak i rzeczywistych, uzyskiwanych oszczędności energii. Obecny wolumen wydawanych świadectw efektywności energetycznej implikuje ich niską podaż i tym samym niewystarczający wolumen wyrażony w tonach oleju ekwiwalentnego (toe) na Towarowej Giełdzie Energii. To z kolei wprowadza utrudnienia w realizacji celu oszczędności energii przez podmioty zobowiązane. Mechanizm ten ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju modelu ESCO oraz poprawę efektywności energetycznej u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, oraz u odbiorców wrażliwych energii elektrycznej i gazu ziemnego. Niska efektywność systemu wynika, m.in. z nadmiernego obciążenia administracyjnego w zakresie weryfikacji wniosków przez Urząd Regulacji Energetyki (URE), niewystarczającej jakości audytów efektywności energetycznej, braku uproszczonych metod obliczania oszczędności energii finalnej dla niektórych przedsięwzięć, braku możliwości złożenia wniosku o świadectwo efektywności energetycznej w formie cyfrowej, braku wystarczających rozwiązań promujących wykorzystanie modelu ESCO. Pod względem rozwiązań technicznych konieczne jest wdrożenie kompleksowych rozwiązań teleinformatycznych, które umożliwiłyby zarządzaniem całością procesu przez cyfryzację rozwiązań na wszystkich etapach: złożenia wniosku, procesowania dokumentacji niezbędnej do analizy wniosku i wydania świadectwa przez organ, przekazywania świadectwa wnioskodawcom, jak również monitorowania i kontroli postępowań.

W 2021 r. ustawą z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej został powołany Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej (CROEF). Celem CROEF jest agregacja oszczędności energii z tzw. środków alternatywnych. Środki alternatywne zostały zdefiniowane w ustawie jako programy i instrumenty służące poprawie efektywności energetycznej, finansowane m.in.: z budżetu państwa, z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, budżetu UE oraz środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, ze środków Narodowego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (ale innych niż te wynikające z opłaty zastępczej) oraz środków 16-stu wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. System zaczął funkcjonować 1 stycznia 2022 r. Z uwagi na zwiększenie poziomu wymaganych oszczędności energii finalnej, niezbędne jest wdrożenie modyfikacji, które usprawnią proces raportowania przez instytucje zobowiązane. Konieczne jest także zapewnienie funkcjonowania CROEF w długiej perspektywie czasowej, ponieważ zakłada się, że oszczędności energii finalnej będą osiągane również po 2030 r.

Istotną rolę w poprawie efektywności energetycznej odgrywa także sektor publiczny, którego rola została znacząco wzmocniona w dyrektywie 2023/1391.

Wymóg wdrażania efektywności energetycznej przez jednostki sektora publicznego funkcjonuje w Polsce od 2011 r. Obowiązek ten został wprowadzony ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 551), zastąpionej następnie ustawą o efektywności energetycznej. W rozdziale 3 ustawy o efektywności energetycznej zostały określone zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej. W szczególności art. 7 ustawy zobowiązuje jednostki sektora publicznego do stosowania środków poprawy efektywności energetycznej, natomiast art. 8 normuje kwestię obowiązków organów władzy publicznej w zakresie obowiązku uwzględniania kryterium efektywności energetycznej w zamówieniach publicznych.

Dodatkowo ustawa – Prawo energetyczne nakłada na jednostki samorządu terytorialnego (JST) obowiązek realizacji zadań, które mogą wzmacniać wypełnianie przez sektor publiczny wzorcowej roli w dziedzinie poprawy efektywności energetycznej. W szczególności, zgodnie z art. 18 ust. 1 tej ustawy do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy m.in. planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy. Obowiązek ten funkcjonuje również od 2011 r.

Dyrektywa 2023/1391 nie tylko rozszerza zakres podmiotowy wzorcowej roli sektora publicznego, ale także zobowiązuje do osiągnięcia nowego ilościowego krajowego celu zmniejszenia zużycia energii finalnej w sektorze publicznym o 1,9 % rocznie w porównaniu z rokiem 2021. Zgodnie z punktem 35 preambuły do dyrektywy 2023/1791 państwa członkowskie powinny skupić się na zużyciu energii finalnej przez wszystkie obiekty użyteczności publicznej i obiekty instytucji publicznych. Natomiast obowiązek może zostać wypełniony przez zmniejszenie zużycia energii finalnej w dowolnym obszarze sektora publicznego, w tym w obszarach transportu, budynków użyteczności publicznej, opieki

zdrowotnej, planowania przestrzennego, gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków, uzdatniania wody, gospodarowania odpadami, systemów ogrzewania i chłodzenia, dystrybucji, dostaw i magazynowania energii, oświetlenia publicznego, planowania infrastruktury, edukacji i usług społecznych. Warto podkreślić, iż realizacja ilościowego krajowego celu będzie się wiązała także z koniecznością wdrożenia stosownych systemów w zakresie raportowania, monitorowania i weryfikacji wykonania celu.

W celu zapewnienia faktycznego wypełniania obowiązków w ramach wzorcowej roli przez instytucje publiczne i osiągnięcia ilościowego krajowego celu zmniejszenia zużycia energii finalnej niezbędne jest wprowadzenie systemu monitorowania i raportowania przeprowadzonych działań. Opracowane zostały procesy, które zapewniają płynny przepływ informacji pomiędzy instytucjami realizującymi bezpośrednio cel zmniejszenia zużycia energii, a jednostkami nadrzędnymi, które nie tylko same są zaangażowane w realizację celu lecz także monitorują jego wykonanie przez podmioty podległe w ramach właściwości. Następnie raportują efekty realizacji celu co umożliwia podsumowanie wykonania celu na poziomie krajowym. Odbywa się to na zasadzie dwóch strumieni, osobno dla strumienia samorządowego i ogólnokrajowego.

W polskim porządku prawnym nałożone zostały także zadania w zakresie efektywności energetycznej dla sektora przedsiębiorstw. Zgodnie z art. 36 ustawy o efektywności energetycznej przedsiębiorca, w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, z wyjątkiem mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy w rozumieniu tej ustawy, wykonuje co 4 lata audyt energetyczny przedsiębiorstwa.

Art. 11 dyrektywy 2023/1791 modyfikuje zadania przedsiębiorstw w dziedzinie efektywności energetycznej. Nowe przepisy wzmocnią rolę systemów zarządzania energią, a także kwestię wdrażania zaleceń, wynikających z przeprowadzanego audytu energetycznego przedsiębiorstwa. Zgodnie z wymogami dyrektywy 2023/1791 audyt energetyczny przedsiębiorstwa powinien zostać wykonany przez przedsiębiorstwo, którego średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekracza 10 TJ (co odpowiada 2,778 GWh). Dotyczy to przedsiębiorstw bez wdrożonego systemu zarządzania energią. Ponadto w przypadku, gdy średnie roczne zużycie energii przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekracza 85 TJ (co odpowiada 23,611 GWh), to powinno zostać zobowiązane do wdrożenia certyfikowanego systemu zarządzania energią.

Kolejną kwestią wymagająca uregulowania jest ustanowienie ram w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu kompetencji w odniesieniu do zawodów związanych z efektywnością energetyczną. W art. 28 dyrektywy 2023/1791 zostały ustalone wymogi do wprowadzania systemów kwalifikacji, akredytacji i certyfikacji zawodów związanych z efektywnością energetyczną w celu stworzenia sieci zapewniającej odpowiedni poziom kompetencji w państwach członkowskich UE. W Polsce brak jest rozwiązań systemowych w zakresie akredytacji lub certyfikacji zawodu związanego z efektywnością energetyczną. Wprowadzenie akredytacji w zakresie wymogów dla audytorów efektywności energetycznej jest elementem koniecznym w celu usprawnienia funkcjonowania systemu białych certyfikatów w kontekście procesu weryfikacji audytorów efektywności energetycznej przez Prezesa URE.

III. UZASADNIENIE REGULACJI PROPONOWANYCH W PROJEKCIE USTAWY I PRZEWIDYWANE SKTUKI WPROWADZENIA PROPONOWANEJ REGULACJI

Aktualnie w polskim prawie brakuje koniecznych regulacji wynikających z dyrektywy 2023/1791. Uchwalenie projektowanych zmian przepisów wprowadzi do polskiego systemu prawnego niezbędne rozwiązania regulacyjne zmierzające do osiągnięcia krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej na koniec 2030 r. oraz do dalszej poprawy efektywności energetycznej po roku 2030.

III.1. ZMIANY W USTAWIE O EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

1. Zmiany w rozdziale 1 „Przepisy ogólne” ustawy o efektywności energetycznej

Projektowana regulacja dokonuje modyfikacji zakresu ustawy o efektywności energetycznej z uwagi na potrzebę wdrożenia dodatkowych rozwiązań wynikających z dyrektywy 2023/1791.

1) w art. 1 ust. 1 wprowadza się następujące zmiany:

- a) rozszerza się zakres przedmiotowy ustawy o wymogi w zakresie wdrożenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, zasady wdrażania systemów

zarządzania energią, wymogi oraz kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodu audytora efektywności energetycznej (zgodnie z art. 28 dyrektywy 2023/1791),

b) w pkt 2 – zmiana dostosowująca do nowej siatki pojęciowej - definicji „instytucji publicznej”;

2) art. 2 ust. 2 – rozszerzenie słownika w ustawie o dodatkowe definicje oraz modyfikacja istniejących definicji:

a) „centrum przetwarzania danych” – oznaczające ośrodek przetwarzania danych w rozumieniu załącznika A pkt 2.6.3.1.16 do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz. Urz. UE L 304 z 14.11.2008, str. 1, z późn. zm.) (projektowany art. 2 pkt 1a),

b) „instytucja publiczna” – wdrożenie art. 2 pkt. 12 dyrektywy 2023/1791, w którym „instytucje publiczne” zdefiniowano jako „władze krajowej, regionalne lub lokalne oraz podmioty bezpośrednio finansowane i zarządzane przez te władze, lecz niemające charakteru przemysłowego i handlowego”. Projektowana definicja w zakresie określenia „władz publicznych, regionalnych i krajowych” opiera się na art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i obejmuje następujące podmioty sektora finansów publicznych: organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, inne państwowe i samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny. W zakresie definicji mieszczą się także inne osoby prawne niemające charakteru przemysłowego lub handlowego, jeśli organy władzy publicznej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały, jak również jednostki samorządu terytorialnego (podmioty ujęte w art. 9 ust. 1–2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) oraz ich związki pojedynczo lub wspólnie bezpośrednio finansują je w ponad 50% i mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego danej osoby prawnej. Takie ujęcie definicji „instytucji publicznej” ustala katalog podmiotów

w sektorze publicznym, które będą pełnić wzorcową rolę wykonując zadania w zakresie efektywności energetycznej (projektowany art. 2 pkt 8a),

- c) „odbiorca wrażliwy energii elektrycznej” – oznacza odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 13c ustawy – Prawo energetyczne (projektowany art. 2 pkt 9a),
- d) „odbiorca wrażliwy paliw gazowych” – oznacza odbiorcę wrażliwego paliw gazowych w rozumieniu art. 3 pkt 13d ustawy – Prawo energetyczne (projektowany art. 2 pkt 9b),
- e) osoba dotknięta ubóstwem energetycznym – określa odbiorcę końcowego, który znajduje się w sytuacji ubóstwa energetycznego w rozumieniu art. 5gb ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne (projektowany art. 2 pkt 10a),
- f) „paliwa ciekłe” – doprecyzowanie definicji przez zastąpienie kodów CN 6-cyfrowych, kodami CN 8-cyfrowymi dla gazu płynnego LPG: CN 2711 12 97, 2711 13 97 i 2711 19 00 oraz dla benzyn silnikowych: CN: 2710 12 45 i 2710 12 49 (projektowany art. 2 pkt 15, zmiana brzmienia lit. a i b ustawy o efektywności energetycznej),
- g) „zasada efektywność energetyczna przede wszystkim” – określona jako efektywność energetyczną przede wszystkim w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 1, z późn. zm.) (projektowany art. 2 pkt 18).

2. Wprowadzenie do ustawy o efektywności energetycznej rozdziału 2a „Wymogi w zakresie wdrożenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim””

Zgodnie z art. 3 dyrektywy 2023/1791 zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” stanowi nadrzędną zasadę w transformacji energetycznej. W związku ze zwiększeniem poziomu ambicji na rok 2030 w dyrektywie 2023/1791 wzmocniono również stosowanie tej zasady i określono warunki jej praktycznego zastosowania.

Projektowane przepisy ustawy o efektywności energetycznej w ramach nowego rozdziału 2a przewidują wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą w przypadku planowania

inwestycji o wartości przekraczającej równowartość w walucie polskiej kwoty 100 000 000 euro lub w przypadku projektów dotyczących infrastruktury transportowej o wartości powyżej 175 000 000 euro nakłada się obowiązek przeprowadzenia przez podmiot planujący inwestycję analizy możliwych do zastosowania rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej (projektowany art. 5a). Analiza powinna polegać na kompleksowej ocenie aktualnego stanu w obszarze, w którym ma być zrealizowana inwestycja. Powinny zostać zdiagnozowane istniejące problemy oraz określone potrzeby zmian i usprawnień w zakresie efektywności energetycznej oraz określone rozwiązania, optymalne pod kątem kosztowym, uwzględniające wykorzystanie już istniejących zasobów i wdrożonych procesów. Przeanalizowane powinny zostać zarówno czynniki wewnętrzne, jak też zewnętrzne, tj. sytuacja na rynku, dostępne na rynku rozwiązania techniczne, , jak również obowiązujące regulacje prawne.

Minister właściwy do spraw klimatu zamieści w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie obsługującego go urzędu ramowe wytyczne dotyczące przeprowadzenia analizy, o której mowa powyżej.

W celu umożliwienia efektywnego monitorowania obowiązku sporządzania analiz podmioty sporządzające inwestycję zobowiązane zostały do przekazania analizy właściwym organom. Organami właściwymi do monitorowania przeprowadzenia analizy możliwych do zastosowania rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej zgodnie z właściwością są: Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, minister właściwy do spraw transportu, minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy państwa członkowskie powinny nie tylko określić jednostki zobowiązane do monitorowania zasady, lecz także składać sprawozdania dotyczące uwzględniania zasady na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Zważywszy, że wymienione powyżej organy w zakresie swoich działań uzyskują szereg informacji na temat funkcjonowania podmiotów w sektorów budownictwa, transportu, energetyki i stosowania procedur zamówień publicznych powinny być w stanie zidentyfikować bariery regulacyjne i poza regulacyjne we wdrażaniu zasady „efektywność przede wszystkim” w tych sektorach, jak również działania podejmowane przez uczestników rynku w celu ich usunięcia oraz rozwiązania po stronie popytu.

Analiza powinna zostać przeprowadzona przed rozpoczęciem inwestycji, tj. przed rozpoczęciem robót budowlanych lub przed podjęciem pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania, które sprawia, że przedsięwzięcie staje się nieodwracalne (z wyłączeniem

zakupu gruntów, prac przygotowawczych polegających na uzyskaniu zezwoleń, wykonywaniu wstępnych studiów wykonalności oraz prac przygotowawczych określonych w art. 41 ust 2 ustawy – Prawo budowlane).

W przypadku inwestycji o wartości niższej niż powyżej wskazane progi podmiot planujący inwestycję może przeprowadzić analizę możliwych do zastosowania rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej.

Przewiduje się dodanie art. 5b, który określał będzie:

- 1) zamieszczenie przez ministra właściwego do spraw klimatu w biuletynie informacji publicznej obsługującego go urzędu ramowych wytycznych dotyczących wdrażania powyższej zasady oraz przeprowadzenia ww. analiz rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej;
- 2) obowiązek monitorowania stosowania zasady w zakresie zamówień publicznych przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych;
- 3) obowiązek monitorowania stosowania zasady w zakresie infrastruktury transportowej przez ministra właściwego do spraw transportu;
- 4) obowiązek monitorowania stosowania zasady w zakresie budownictwa przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa;
- 5) obowiązek monitorowania stosowania zasady w zakresie infrastruktury energetycznej przez Prezesa URE;

Przy czym ww. organy przekazują do ministra właściwego do spraw klimatu w terminie do dnia 30 kwietnia raport za rok poprzedni obejmujący: listę inwestycji, o których mowa w art. 5a ust. 1, podmioty przeprowadzające inwestycję, sektor, wartość inwestycji oraz informację o przeprowadzeniu albo nieprzeprowadzeniu analizy, o której mowa w art. 5a ust. 1.

3. Zmiany w rozdziale 3 „Zadania instytucji publicznych w zakresie efektywności energetycznej” ustawy o efektywności energetycznej

1) zmiany wynikające z wprowadzenia definicji „instytucji publicznej”

Biorąc pod uwagę wzorcową rolę sektora publicznego zgodnie z art. 5 dyrektywy 2023/1791 w zakresie efektywności energetycznej szereg obowiązków spoczywających dotąd na „jednostkach sektora publicznego” wykonywanych będzie przez podmioty wchodzące w zakres definicji „instytucji publicznej”. Zmiany dotyczą tytułu rozdziału 3, zmianę w art. 6 ust. 1 i 3, art. 7 ust. 1,;

2) wprowadzono regulację określającą konieczne elementy, jakie powinna zawierać umowa o poprawę efektywności energetycznej (projektowany art. 7 ust. 2). Przepis ten wdraża do polskiego porządku prawnego załącznik XV dyrektywy 2023/1791, który określa minimalne elementy, jakie powinny znajdować się w umowach o poprawę efektywności energetycznej lub w odnośnych specyfikacjach przetargowych;

3) zmiana w zakresie informacji przekazywanej przez ministra właściwego do spraw rozwoju ministrowi właściwemu do spraw klimatu, o której mowa w art. 7a ust. 2 pkt 2 – projektowane przepisy wskazują, że w informacji podaje się średnioroczne oszczędności energii finalnej uzyskane w danym roku i planowane do uzyskania w wyniku realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej i okres uzyskiwania tych oszczędności a nie możliwą do uzyskania średnioroczną oszczędność energii finalnej;

4) w związku z potrzebą wdrożenia art. 29 ust. 4 dyrektywy 2023/1791 wprowadzono art. 7b, który nakłada na instytucje publiczne obowiązek sporządzania przed wykonaniem przedsięwzięcia termomodernizacyjnego, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności, analizy technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wykonania przedsięwzięcia termomodernizacyjnego budynków o całkowitej powierzchni użytkowej powyżej 750m² z zastosowaniem umów o poprawę efektywności energetycznej (formuła ESCO). W przypadku, gdy wynik takiej analizy uzasadnia zastosowanie do realizacji inwestycji umowy o poprawę efektywności energetycznej, instytucja publiczna zobowiązana jest ją zastosować. Projektowany przepis określa elementy, które powinna zawierać analiza – porównanie efektywności przeprowadzenia przedsięwzięcia w formule ESCO do efektywności, jaką można uzyskać w przypadku przeprowadzenia działań w inny sposób – w szczególności przy wykorzystaniu wyłącznie środków publicznych. Szczególną uwagę powinno zwrócić się na potrzebę uzyskania jak najwyższego poziomu oszczędności energii i zmniejszenia zużycia energii finalnej;

5) art. 8 został dostosowany do art. 7 dyrektywy 2023/1791. Zmianie ulega zakres podmiotowy, tzn. określenie „organy władzy publicznej” zostaje zastąpione określeniem „zamawiający publiczni” w rozumieniu art. 4 ustawy – Prawo zamówień publicznych. Ponadto, art. 8 ust. 1 w nowym brzmieniu odwołuje się do wymagań, które co najmniej powinny mają cechu budynków o niskim zużyciu energii, określonych w krajowym planie działań mającym na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, o którym mowa w art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków.

W celu dostosowania do art. 7 ust. 2 dyrektywy 2023/1791 w art. 8 w ust. 2 uchyla się pkt 1, który wyłączał stosowanie art. 7 ust. w odniesieniu do budynków podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 r. poz. 1292, z późn. zm.).

Zmianie ulega brzmienie art. 8 ust. 4–6. Zgodnie z nowym brzmieniem ust. 4 nabywane przez Zamawiających publicznych produkty lub usługi, muszą spełniać:

a) kryterium zaliczania do najwyższych dwu istotnie licznych klasy efektywności energetycznej lub klas wyższych, zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2017/1369 ustanawiającego ramy etykietowania energetycznego - w przypadku produktów związanych z energią, określonych w aktach delegowanych w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 14 września 2012 r. o etykietowaniu energetycznym produktów związanych z energią (Dz.U. z 2020 r. poz. 378),

b) wymagania w zakresie poziomów referencyjnych efektywności energetycznej określonych w aktach delegowanych, o których mowa w pkt 1 - w przypadku gdy produkt nie jest objęty wymaganiami określonymi w pkt 1 i wchodzi w zakres rozporządzeń Komisji UE w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009, str. 10, z późn. zm.),

c) wymagania spełniania co najmniej specyfikacji technicznych określonych w unijnych kryteriach środowiskowych dla zielonych zamówień publicznych wydanych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych,

d) kryterium posiadania najwyższej klasy efektywności paliwowej określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2020/740 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych parametrów, zmieniającego rozporządzenie (UE)2017/1369 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1222/2009 (Dz. Urz. UE L 171 z 05.06.2020, str. 1).

- jeżeli zostanie zachowana zgodność z kryteriami technicznej wykonalności.

W obecnym stanie prawnym obowiązek stosowania ww. wymogów art. 8 ust. 4 realizuje się także gdy zostanie zachowana zgodność z kryteriami opłacalności oraz jeśli będzie to ekonomicznie uzasadnione. Modyfikacja ww. przepisów ustawy o efektywności energetycznej wynika z potrzeby dostosowania do nowych wymogów w sprawie zamówień publicznych określonych w art. 7 ust. 1 dyrektywy 2023/1791, które pozostawiają możliwość wyłączenia ze stosowania wymogów tylko w sytuacji braku technicznej wykonalności.

W celu wdrożenia art. 7 ust. 5 dyrektywy 2023/1791 w projektowanym art. 8 ust. 8a określa się, że zamawiający publiczni umieszczają na w Biuletynie Informacji Publicznej lub stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych w ramach wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 269 ust. 3 ustawy - Prawo zamówień publicznych informacje na temat wpływu na efektywność energetyczną zamówień, których wartość jest równa progom unijnym lub przekracza te progi. W celu zapewnienia pełnej transparentności prowadzonych postępowań i realizacji obowiązków przez zamawiających publicznych zasadne jest nałożenie na zamawiających obowiązku umieszczania na platformie także informacji dotyczących wpływu na efektywność energetyczną zamówień, których wartość jest równa progom unijnym lub przekracza te progi.

Zgodnie z projektowanym art. 8 ust. 8b na Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych nakłada się obowiązek monitorowania obowiązków wskazanych w ust. 1- 8 i do dokonania oceny środków przyjętych w celu usunięcia barier utrudniających wprowadzenie usprawnień w zakresie zamówień publicznych, mających na celu poprawę efektywności energetycznej. Przepis ten obliuguje także Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do przekazania przedmiotowej oceny w ramach sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 do ministrowi właściwemu do spraw klimatu.

Ww. przepis wprowadzono w celu wdrożenia art. 7 ust. 8 dyrektywy 2023/1791, zgodnie z którym państwa członkowskie usuwają wszelkie bariery regulacyjne i poza regulacyjne dotyczące dokonywania zakupów przez instytucje publiczne i mające wpływ na efektywność energetyczną. Powierzenie Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych zadań dotyczących dokonania oceny środków przyjętych w celu usunięcia barier utrudniających wprowadzenie usprawnień w zakresie zamówień publicznych, jest zasadne z uwagi na zakres kompetencji Prezesa oraz posiadane odpowiednie narzędzia, do których należy oprócz Biuletynu Informacji Publicznej prowadzona przez UZP w formie cyfrowej Platforma e-Zamówienia, która zapewnia kompletność i spójność informacji o funkcjonowaniu rynku zamówień publicznych w Polsce. W ramach Platformy zostały udostępnione usługi składania i otwierania ofert, komunikacji elektronicznej i wymiany informacji przez uczestników postępowania na Platformie e-Zamówienia na wszystkich etapach postępowania o udzielenie zamówienia.

6) projektowany art. 9a wdraża postanowienia art. 5 dyrektywy 2023/1791, dotyczące celu zmniejszenia całkowitej energii finalnej przez instytucje publiczne łącznie o 1,9 % względem roku bazowego – 2021 r. Dyrektywa 2023/1791 znacząco wzmacnia wzorcową

rolę sektora publicznego w dziedzinie efektywności energetycznej. Z jednej strony rozszerza zakres podmiotowy jednostek pełniących wzorcową rolę, a z drugiej strony modyfikuje zadania w tym zakresie. Państwa członkowskie zobowiązano do osiągnięcia nowego, ilościowego krajowego celu zmniejszenia zużycia energii finalnej w sektorze publicznym o 1,9 % rocznie w porównaniu z 2021 r. Instytucje publiczne mają obowiązek wprowadzania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) do dnia 31 marca 2026 r. informacji o całkowitym zużyciu energii finalnej w 2021 r. oraz o całkowitym zużyciu energii finalnej za okres od 11 października 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. Informację o całkowitym zużyciu energii finalnej w 2026 r. i za kolejne lata instytucje publiczne będą przekazywać do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Realizując postanowienia art. 5 ust. 3 dyrektywy 2023/1791 wprowadzono późniejsze wejście w życie obowiązku dla instytucji publicznych w lokalnych jednostkach administracyjnych liczących na dzień 31 grudnia 2025 r. z art. 9a ust. 1 poniżej 50 000 mieszkańców, ale nie mniej niż 5 000 mieszkańców (do dnia 31 grudnia 2026 r.), a także w lokalnych jednostkach administracyjnych liczących na dzień 31 grudnia 2025 r. z art. 9a ust.1 poniżej 5 000 mieszkańców (do dnia 31 grudnia 2029 r.);

7) w projektowanym art. 9a ust. 2 określono wzór do obliczania zużycia całkowitej energii końcowej w danym roku kalendarzowym. Zgodnie z punktem 35 preambuły do dyrektywy 2023/1791, państwa członkowskie powinny skupić się na zużyciu energii finalnej przez wszystkie obiekty użyteczności publicznej i obiekty instytucji publicznych. Cel może zostać zrealizowany przez zmniejszenie zużycia energii finalnej w dowolnym obszarze sektora publicznego. Istnieje możliwość zwolnienia z obowiązku przez państwa członkowskie transportu publicznego lub sił zbrojnych. Polska korzysta z tej możliwości wprowadzając w projektowany art. 9b ust. 5 wyłączenie od obowiązku oszczędności energii finalnej podmiotów świadczących usługi publicznego transportu zbiorowego, sił zbrojnych i podmiotów realizujących zadania z ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W przypadku, gdy instytucja publiczna przeprowadzi działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w transporcie, takie działania może uwzględnić w planie zużycia energii całkowitej;

8) projektowany art. 9c określa sposób realizacji i rozliczania obowiązku zmniejszenia zużycia energii finalnej przez instytucje publiczne.

Przyjęto sposób „kaskadowy” realizacji obowiązku określonego w art. 5 dyrektywy 2023/1791. Należy podkreślić, iż wybór modelu „kaskadowego” jest efektem przeprowadzonych wcześniej prekonsultacji, tj. w dniu 28 czerwca 2024 roku w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce odbyła się zorganizowana przez

Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Komisję Europejską konferencja, pn. Efektywność energetyczna w sektorze publicznym w świetle dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2023/1791 w sprawie efektywności energetycznej. Konferencja skierowana została do samorządów oraz podmiotów działających w obszarze efektywności energetycznej.

Sposób „kaskadowy” oznacza, że tzn. ustalanie wysokości, zasady realizacji i rozliczania następuje łącznie, na zasadzie dwóch strumieni, tj. strumienia państwowego i strumienia samorządowego.

Strumień „państwowy” obejmuje: jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 1, pkt 3 – w przypadku państwowych jednostek budżetowych, pkt 5, pkt 8, pkt 9, pkt 11, pkt 12, pkt 14 – w przypadku państwowych osób prawnych, pkt 15, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Strumień samorządowy obejmuje: jednostki sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 2, pkt 3 – w przypadku gminnych, powiatowych lub wojewódzkich jednostek budżetowych, pkt 4, pkt 10, pkt 14 – w przypadku samorządowych osób prawnych, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Ponadto przepis określa, że ww. podmioty ustalają wysokość, zasady realizacji i rozliczania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 przez instytucje publiczne, które tym instytucją podlegają, biorąc pod uwagę w szczególności: potencjał zmniejszenia zużycia energii ze względu na charakter działalności i warunki techniczne, efektywność kosztową, zapewnienie niezakłóconego wykonywania zadań publicznych i zaspokajania potrzeb publicznych przez podmiot, dla którego ustalana jest wysokość obowiązku. Obowiązek uznaje się za zrealizowany w przypadku, gdy w okresie 3-letnim średnioroczne całkowite zużycie energii finalnej wynosi co najmniej 1,9%;

9) art. 9d ustala zasady opracowania przez instytucje publiczne planów zużycia energii finalnej, niezbędne elementy planów, terminy opracowania, zasady aktualizacji i publikacji, raportowania oraz obowiązek przekazania planów do CEEB.

Wprowadzenie danych dotyczących ww. obowiązków instytucji publicznych do CEEB prowadzonej przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego jest uzasadnione charakterem danych już zgromadzonych w CEEB. CEEB obejmuje dane dotyczące budynków, tj. parametrów technicznych budynku i źródeł jego ogrzewania określone w ramach inwentaryzacji budynków sporządzonych przez właścicieli budynków, na podstawie składanych i aktualizowanych przez nich deklaracji. Dane te są tożsame z zakresem danych z art. 6 dyrektywy. W CEEB znajduje się także kompleksowa informacja na temat otrzymanego

już dofinansowania, zużyciu energii oraz o przyznanych świadczeniach. Przez wykorzystanie i uzupełnienie już funkcjonującej ewidencji zapewniony zostanie zrównoważony system raportowania, zoptymalizowane zostaną obowiązki dla podmiotów zobowiązanych, przy jednoczesnej oszczędności i racjonalizacji kosztów.

10) projektowane art. 9e–9h określają zasady raportowania z realizacji wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 i z wykonania planów zużycia energii finalnej, o którym mowa w art. 9d ust. 1, sposób przekazania, jak również sposób weryfikacji i ewentualnego uzupełniania raportów. Raport wprowadzany jest przez instytucję publiczną do CEEB do dnia 31 marca każdego roku następującego po roku, w którym obowiązuje realizacja celu.

W celu zapewnienia sprawności procesu weryfikacji wykonania ww. obowiązków Prezes URE udostępnia wzór formularza raportu w Biuletynie Informacji Publicznej URE. Gromadzenie raportów, monitorowanie odbywa się zgodnie z opisaną powyżej zasadą dwóch strumieni (państwowy i samorządowy).

Jednostki samorządu terytorialnego tworzą jeden raport uwzględniający instytucje podległe, co zapewnia im elastyczność i pozwala optymalizować przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej. W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego i instytucji publicznych im podległych obowiązek gromadzenia raportów, monitorowania oraz sporządzania raportów zbiorczych spoczywa na marszałku województwa.

Natomiast jeśli chodzi o strumień państwowy, w danym województwie raport, o którym mowa w art. 9e przekazywany jest do wojewody, który monitoruje wykonanie obowiązku z art. 9a ust. 1 na podstawie przekazanych raportów, sporządza także raport zbiorczy ze strumienia państwowego w województwie.

W przypadku, gdy dana instytucja publiczna nie sporządziła raportu lub sporządziła go niezetelnie, zależnie od strumienia marszałek województwa lub wojewoda wzywa ww. instytucję publiczną do jego uzupełnienia w terminie 30 dni – przy pierwszym wezwaniu lub 14 dni – w przypadku, gdy jest to drugie lub kolejne wezwanie.

W raportach zbiorczych ze strumieni na poziomie województwa sporządzanych przez marszałków województwa i wojewodów wskazuje się:

- a) informacje o realizacji obowiązku z art. 9a ust. 1 w danym województwie,
- b) wskazanie instytucji publicznej, która nie przekazała raportu,
- c) informacja o braku realizacji planu zużycia energii finalnej w roku poprzednim,
- d) wskazanie instytucji publicznej, która nie złożyła planu zużycia energii finalnej.

Raporty zbiorcze z poszczególnych województw są przekazywane przez wojewodów i marszałków województwa Prezesowi URE. Pozostałe instytucje publiczne, które nie przekazują danych ani do marszałka województwa, ani wojewody składają wprowadzając raport samodzielnie do CEEB, do której dostęp ma także Prezes URE.

Zgodnie z projektowanym art. 9f ust. 7 ww. raporty zbiorcze przekazywane są Prezesowi URE i wprowadzane do CEEB w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

Prezes URE jest więc organem, do którego przekazywane są wszystkie raporty. Z województw: zbiorcze raporty przekazywane przez marszałków województwa i wojewodów, jak również raporty składane samodzielnie przez instytucje publiczne, o których mowa w art. 9c ust. 1 pkt 1.

Zgodnie z projektowanym art. 9f ust. 8 Prezes URE weryfikuje braki i uchybienia raportów zbiorczych przekazanych przez wojewodów i marszałków w zakresie określonych w art. 9f ust. pkt 1–3.

Zgodnie z projektowanym art. 9f ust. 8 Prezes URE weryfikuje braki i uchybienia w raportach przekazanych samodzielnie przez instytucje publiczne, o których mowa w ust. 2 w zakresie:

- a) braku złożenia raportu,
- b) nieosiągnięcia celów założonych w roku poprzednim,
- c) brak złożenia planu zużycia energii finalnej.

Prezes URE przekazuje do ministra właściwego do spraw klimatu informację o całkowitym zużyciu energii przez instytucje publiczne w podziale na sektory, określone w zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, o którym mowa w art. 15ab ustawy z dnia 10 – Prawo energetyczne oraz z wykonania obowiązku w danym roku kalendarzowym, którego dotyczy obowiązek, o którym mowa w art. 9a ust. 1.

W przypadku gdy instytucja publiczna nie zrealizowała w danym roku obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 musi przedstawić Prezesowi URE plan działań, zawierający propozycję działań naprawczych do dnia 30 czerwca (projektowany art. 9g).

Zgodnie z projektowanym art. 9h Prezes URE w terminie do dnia 30 czerwca udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej URE informację na temat zużycia energii finalnej oraz poziomu zrealizowania celu, o którym mowa w art. 9a ust. 1, przez poszczególne instytucje publiczne.

4. Zmiany w rozdziale 4 „Zasady realizacji obowiązku uzyskania oszczędności energii” ustawy o efektywności energetycznej

1) W art. 11 ust. 3 przewiduje się zmiany, które mają na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących warunków, które należy spełnić, aby podmiot zobowiązany mógł uiścić opłatę zastępczą. Doprecyzowano, że podmiot zobowiązany może również zrealizować obowiązek, o którym mowa w art. 10 ust. 1, za każdy rok, w tym w zakresie wyższym niż określony w ust. 1a, uiszczając opłatę zastępczą, jeżeli wykaże, że składał zlecenia kupna praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej na wszystkich transakcjach sesyjnych w roku kalendarzowym, którego dotyczy ten obowiązek, lecz nie nabył tych praw z powodu niewystarczającej liczby ofert sprzedaży tych praw.

W wyniku zmian w ww. przepisie podmiot zobowiązany może również zrealizować obowiązek, o którym mowa w art. 10 ust. 1, za każdy rok, w tym w zakresie wyższym niż określony w ust. 1a, uiszczając opłatę zastępczą, jeżeli wykaże, że składał zlecenia kupna praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej na we wszystkich transakcjach sesyjnych w roku kalendarzowym, którego dotyczy ten obowiązek, lecz nie nabył tych praw z powodu niewystarczającej liczby ofert sprzedaży tych praw.

Projektowany art. 11 ust. 4 określa, że podmiot zobowiązany, który nie spełnił wymagań określonych w art. 11 ust. 3 i nie złożył zleceń kupna praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej na maksymalnie 4 transakcjach sesyjnych w roku kalendarzowym, może zrealizować obowiązek w zakresie, w jakim nie nabył świadectw efektywności energetycznej na potrzeby rozliczenia danego roku kalendarzowego, uiszczając:

- a) opłatę zastępczą w wysokości odpowiadającej dwukrotnej średniej cenie świadectw efektywności energetycznej notowanych na transakcjach sesyjnych w roku kalendarzowym, którego dotyczy obowiązek – w przypadku gdy tak wyliczona opłata zastępcza jest wyższa niż wysokość jednostkowej opłaty zastępczej ustalona zgodnie z art. 12 ust. 3a i 3b,
- b) opłatę zastępczą w wysokości odpowiadającej dwukrotnej wysokości opłaty zastępczej ustalonej zgodnie z art. 12 ust. 3a i 3b - w przypadku, gdy średnia cena świadectw efektywności energetycznej notowanych na transakcjach sesyjnych w roku kalendarzowym, którego dotyczy obowiązek, jest niższa lub równa wysokości jednostkowej opłaty zastępczej ustalonej zgodnie z art. 12 ust. 3a i 3b.

Powyższa propozycja uwzględnia przede wszystkim postulaty małych sprzedawców energii, którzy zgłaszali przypadki przeoczenia przez nich złożenia zlecenia kupna praw majątkowych na zaledwie 1–2 transakcjach sesyjnych w danym roku i w związku z tym, zgodnie z ustawą w takiej sytuacji podmiot zobowiązany podlega od razu karze pieniężnej. W celu wyeliminowania, w tego rodzaju przypadkach, nadmiernego obciążenia finansowego dla podmiotów zobowiązanych, zaproponowano dopuszczalny limit odchylenia, tj. 4 transakcje sesyjne w ciągu roku, przy jednoczesnym wskazaniu, iż w takiej sytuacji podmiot zobowiązany może uiścić opłatę zastępczą odpowiadającą dwukrotności opłaty zastępczej ustalonej zgodnie z art. 12 ust. 2 i 3 lub dwukrotności średniej cen świadectw.

W związku z powyższym projekt przewiduje zmiany w art. 12 mające na celu zoptymalizowanie roli opłaty zastępczej w systemie białych certyfikatów. Obecnie wysokość opłaty zastępczej pozostaje bez związku z rzeczywistymi kosztami inwestycji w poprawę efektywności energetycznej. Co do zasady opłata zastępcza powinna stanowić finansową równowagę oszczędności energii liczonej w tonach oleju ekwiwalentnego.

W tabeli 1 podano wysokość opłaty zastępczej do 2024 r.

Tabela 1. Wysokość opłaty zastępczej w latach 2017-2024

Rok	Wysokość opłaty zastępczej
2017	1 500 zł
2018	1 575 zł
2019	1 654 zł
2020	1 736 zł
2021	1 823 zł
2022	1 914 zł
2023	2 010 zł
2024	2 111 zł

Wysokość opłaty zastępczej powinna uwzględniać istotne czynniki, takie jak ceny energii, koszt technologii, stopy inflacji i warunki rynkowe, tak aby odzwierciedlała kontekst ekonomiczny i środowiskowy, zwiększając skuteczność systemu białych certyfikatów w zachęcaniu do inwestycji w efektywność energetyczną;

2) w związku z powyższym w art. 12 ustawy o efektywności energetycznej dodano ust. 3a, w którym wprowadzono upoważnienie dla Ministra właściwego do spraw klimatu do wydania rozporządzenia mającego na celu określenie wysokości jednostkowej opłaty zastępczej na lata 2027–2030, z uwzględnieniem:

- a) średniego kosztu uzyskania jednej tony oleju ekwiwalentnego oszczędności energii finalnej ze środków alternatywnych, o których mowa w art. 18 ust. 3,
- b) średniej ceny świadectw efektywności energetycznej notowanych na transakcjach sesyjnych na rynkach prowadzonych przez giełdę towarową w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. 2024 r. poz. 910, z późn. zm.) z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień wydania rozporządzenia,
- c) komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie, o którym mowa art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.),
- d) komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, o którym mowa w art. 20 ust. 3g ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039),
- e) konieczność ochrony odbiorców energii oraz paliw przed nadmiernym wzrostem cen energii lub paliw.

W art. 12 dodano ust. 3b, który określa, że wysokość jednostkowej opłaty zastępczej za 2031 r. oraz za każdy kolejny rok zwiększa się o 5 % w stosunku do wysokości jednostkowej opłaty zastępczej obowiązującej za rok poprzedni.

Określenie wysokości opłaty zastępczej na 4 lata powinno zapewnić odpowiednią przewidywalność dla rynku. Przedmiotowe rozwiązanie chroni także przed skokowym, jednorazowym podwyższeniem opłaty zastępczej i tym samym uwzględnia potrzebę ochrony odbiorcy końcowego przed nadmiernym wzrostem cen energii.

W art. 12 ust. 4 ustawy o efektywności energetycznej ujednolicono termin uiszczenia opłaty zastępczej z terminem rozliczenia obowiązku, tak aby ułatwić podmiotom zobowiązanym realizację obowiązku. Uwzględniono fakt, że obowiązek rozliczany jest w 3-letnim cyklu.

Przedmiotowa regulacja nie podnosi ustanowionej w art. 14 ustawy o efektywności energetycznej dotychczasowej wysokości zobowiązania dla podmiotów zobowiązanych w ramach systemu białych certyfikatów, pomimo iż dyrektywa 2023/1791 podniosła znacząco cel w zakresie oszczędności końcowego zużycia energii do 2030 r. Obowiązek oszczędności energii finalnej w Polsce jest realizowany od 2021 r. przez system zobowiązujący do poprawy efektywności energetycznej (system świadectw efektywności energetycznej) oraz środki alternatywne. Dzięki dynamicznemu rozwojowi środków alternatywnych w Polsce, których oszczędności energii agregowane są w CROEF od 1 stycznia 2022 r., planowane jest zachowanie dotychczasowego poziomu obowiązku dla podmiotów zobowiązanych w ramach

systemu świadectw efektywności energetycznej, pozostałą część wymaganych całkowitych oszczędności Polska zapewni przez środki alternatywne. Warunkiem zapewnienia takiego podejścia jest konieczność usprawnienia systemu białych certyfikatów, tak aby faktycznie uzyskane zostały zakładane oszczędności energii, stąd też nie zbędne zmiany w zakresie opłaty zastępczej;

3) projektowany art. 14 ust. 1a ustawy o efektywności energetycznej porządkuje i systematyzuje wyłączenia w zakresie realizacji obowiązku określonego w art. 14 ust. 1 pkt 4. W obecnym stanie prawnym istnieje konieczność doprecyzowania przepisów dotyczących sprzedaży przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych (RARS) paliw ciekłych przeznaczonych lub pochodzących z rezerw strategicznych lub zapasów agencyjnych. Konieczne jest jednoznaczne przesądzenie, iż przepisów ustawy nie stosuje się do paliw ciekłych wprowadzonych do obrotu w okresie przed wejściem nowelizacji ustawy w życie, tj. 22 maja 2021 r., ale pochodzących z rezerw strategicznych w rozumieniu ustawy z 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1598, z późn. zm.) oraz pochodzących z zapasów agencyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1281). W przeciwnym przypadku podmiot paliwowy nabywający paliwa ciekłe od Rządowej RARS, rotowanych lub uwalnianych z rezerw strategicznych lub zapasów agencyjnych, w przypadku ich dalszego przetworzenia, byłby zobowiązany zrealizować obowiązek efektywnościowy od ilości paliw ciekłych wprowadzonych do obrotu (sprzedanych do RARS) przed wejściem w życie projektowanej nowelizacji. Analogiczne wyłączenia od paliw przeznaczonych i pochodzących z rezerw strategicznych oraz zapasów agencyjnych, dotyczą także obowiązku Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) oraz Narodowego Celu Redukcyjnego (NCR) na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 20, z późn. zm.).

Projektowany art. 14 ust. 3 doprecyzowuje możliwość wykorzystania oszczędności uzyskanych w ramach programu bezzwrotnych dofinansowań na potrzeby rozliczenia obowiązku przez podmioty zobowiązane za poszczególne lata (trzy lata) do wysokości, która nie przekracza sumy obowiązku za poszczególne lata, zrealizowanego przy wykorzystaniu przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej.

W art. 14 dodaje się także ust. 4, zgodnie z którym minister właściwy do spraw klimatu może wydać rozporządzenie, po zasięgnięciu opinii Prezesa URE i zmienić wymiar

obowiązku, o którym mowa w ust. 1, na kolejne lata kalendarzowe, biorąc pod uwagę aktualny poziom realizacji obowiązku przez podmioty zobowiązane. Rozporządzenie może zostać wydane w terminie do dnia 31 grudnia roku następującego po roku, w którym nie zrealizowano celu uzyskania oszczędności energii finalnej, o którym mowa w art. 18 ust. 2a.

Rozwiązanie zaproponowane w projektowanym art. 14 ust. 4 zapewni odpowiednią elastyczność systemu i możliwość szybkiego dostosowania wysokości celów do potrzeb wynikających z oceny bieżącej sytuacji. Należy podkreślić, iż projektowany przepis umożliwi modyfikację wysokości celów zarówno w kierunku ich podniesienia, jak i ich obniżenia – w zależności od postępu w realizacji krajowego celu oszczędności energii finalnej.

Przepisy te stanowią wdrożenie art. 8 ust. 3 dyrektywy 2023/1791, zgodnie z którym państwa członkowskie powinny osiągać pewien odsetek wymaganej wielkości całkowitych skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz osób zajmujących mieszkania socjalne. Zgodnie z dyrektywą 2023/1791 państwa członkowskie wdrażają efektywność energetyczną w tym obszarze na zasadzie priorytetu. Odsetek wymaganej wielkości łącznych oszczędności końcowego zużycia energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych jest co najmniej równy średniej arytmetycznej udziału następujących wskaźników za 2019 r.:

- a) niezdolność utrzymania odpowiedniej temperatury pomieszczeń,
- b) zaległość w rachunkach za energię,
- c) całkowita liczba ludności mieszkająca w mieszkaniu z przeciekającym dachem, zawilgoconymi ścianami, podłogami i fundamentami lub przegniłymi okienicami lub podłogą,
- d) wskaźnik zagrożenia ubóstwem.

Po zebraniu ww. współczynników ubóstwa energetycznego i obliczeniu ich średniej arytmetycznej (9,05 %) dla Polski wynika, że 4,20 % osób jest niezdolnych do utrzymania odpowiedniej temperatury pomieszczeń, 5,80 % osób ma zaległość w rachunkach za energię, 10,80 % to ludności mieszkająca w mieszkaniu z przeciekającym dachem, zawilgoconymi ścianami, podłogami i fundamentami lub przegniłymi okienicami lub podłogą, 15,40 % - wskaźnik zagrożenia ubóstwem.

Poprawa efektywności energetycznej wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz odbiorców wrażliwych jest istotna z punktu widzenia zapewnienia sprawiedliwej transformacji energetycznej;

4) zmiany wprowadzone w art. 14a mają charakter porządkowy i eliminują błędne odwołanie do nieistniejącego art. 14 ust. 1 pkt 6;

5) w celu usprawnienia realizacji obowiązku oszczędności energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej oraz paliw gazowych przez podmioty zobowiązane wprowadza się zmiany do art. 15a, które rozszerzają zakres programu bezzwrotnych dofinansowań o dodatkowe przedsięwzięcia polegające na:

- a) ociepleniu ścian zewnętrznych,
- b) ociepleniu dachu lub stropodachu,
- c) ociepleniu stropu nad piwnicą lub podłogą na gruncie,
- d) wymianie stolarki okiennej,
- e) modernizacji systemu wentylacji.

Ww. przedsięwzięcia mogą być realizowane u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, bądź odbiorców wrażliwych.

W związku z powyższym w art. 15a wprowadzono także zmianę w zakresie upoważnienia do wydania przez ministra właściwego do spraw klimatu rozporządzenia dotyczącego wartości referencyjnych (projektowany art. 15a ust. 5) oraz w zakresie przepisów regulujących regulaminy dofinansowań (projektowany art. 15a ust. 8 pkt 1).

Ponadto, w art. 15a dodano nowy ust. 7a i ust. 7b, których celem jest ułatwienie współpracy podmiotów zobowiązanych z dostawcami usług społecznych, władzami regionalnymi i lokalnymi lub gminami w celu propagowania środków poprawy efektywności energetycznej wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz odbiorców wrażliwych. Nowe przepisy systematyzują zakres współpracy pomiędzy podmiotem zobowiązanym, realizującym program dofinansowań na terenie danej gminy, a władzami gminy. Projektowane rozwiązania mają na celu doprecyzowanie w jaki sposób podmioty zobowiązane miałyby dotrzeć ze swoją ofertą programów do osób dotkniętych ubóstwem energetycznym. Proponuje się umożliwienie bezpośredniego dostępu do CEEB, o której mowa w art. 27a w ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, tylko i wyłącznie w przypadku, gdy podmiot zobowiązany w ramach programu bezzwrotnych dofinansowań zadeklaruje kryterium dostępności dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym i odbiorców wrażliwych. W CEEB znajduje się kompleksowa informacja na temat otrzymanego już dofinansowania, zużyciu energii oraz o przyznanych świadczeniach. Zatem możliwa jest identyfikacja wybranej grupy odbiorców oraz oszacowanie potencjału oszczędności i dopasowanie odpowiednich narzędzi;

6) przewiduje się zmiany w zakresie art. 18 (przez dodanie ust. 2a i 2b) w związku ze zmianą wysokości oszczędności energii finalnej dla państw członkowskich w art. 8 dyrektywy 2023/1791. Zgodnie z art. 8 dyrektywy 2023/1791 średnia wysokość obowiązku corocznej oszczędności energii finalnej w okresie 2021–2030 wynosi 1,49 %, podczas gdy dotychczas wynosiła 0,8 %. Zatem projektowane przepisy powinny uwzględniać nową wysokość celu, a także obowiązek realizacji oszczędności energii u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz odbiorców wrażliwych. Stąd też zaproponowano odniesienie do zintegrowanego krajowego planu na rzecz energii i klimatu oraz jego aktualizacji, w rozumieniu w art. 15ab ustawy – Prawo energetyczne. Krajowe cele w zakresie efektywności energetycznej są notyfikowane do Komisji Europejskiej w ramach tych dokumentów, takie podejście zapewnia zatem odpowiednią elastyczność legislacyjną.

W art. 18 ust. 5 ustawy o efektywności energetycznej zastępuje się dotychczasowe odwołanie do ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz.U. z 2020 r. poz. 818) na aktualnie obowiązującą ustawę z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079, z późn. zm.).

Dodatkowo dodano także nowe ustępy 5a oraz 5b, które mają na celu zapewnienie informacji o oszczędnościach energii finalnej w CROEF z ulgi termomodernizacyjnej, o której mowa w art. 26h ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.);

7) zmiany w art. 19 dotyczą modyfikacji w zakresie rodzajów przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej wymienionych. Ze względu na rozwój systemów zarządzania energią i potrzebną zachętę do wnioskowania o przyznanie świadectw efektywności energetycznej z tytułu wdrożenia systemów zarządzania energią dodano w art. 19 w ust. 1 dodano pkt 7 dotyczący systemów zarządzania energią. Dodatkowo, mając na uwadze intensywny rozwój i modernizację infrastruktury telekomunikacyjnej i informatycznej oraz potrzebną zachętę dla wnioskodawców do składania wniosków o wydanie świadectwa efektywności energetycznej w obszarze telekomunikacji i informatyki, wyodrębniono z art. 19 przedsięwzięcia dotyczące informatyki i telekomunikacji. W celu zapewnienia zgodności załącznikiem V dyrektyw 2023/1791 doprecyzowano także w nowym kwestię braku możliwości kwalifikacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej wspierających wykorzystanie technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych w budynkach mieszkalnych (projektowany art. 19 ust. 1b);

8) zmiany w art. 20 dotyczą funkcjonowania systemu świadectw efektywności energetycznej mają na celu wprowadzenie ułatwień w zakresie realizacji przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz odbiorców wrażliwych energii elektrycznej i paliw gazowych, a także stosowania umów o poprawę efektywności energetycznej, obejmują one:

- a) dodanie do przypadków, w których świadectwo efektywności energetycznej nie przysługuje dla przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej - progu oszczędności do 5 ton oleju ekwiwalentnego średnio w ciągu roku w przypadku przedsięwzięć energetycznych realizowanych wśród osób objętych ubóstwem energetycznym (projektowany art. 20 ust 2 pkt 2),
- b) wprowadzenie wymogu, aby we wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej określone została ilość energii finalnej wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego, planowanej do zaoszczędzenia średnio w ciągu roku wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym w wyniku realizacji przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej (projektowany art. 20 ust. 4 pkt 2 lit. b),

- c) załączanie umowy o poprawę efektywności energetycznej do wniosku o wydanie świadectwa efektywności energetycznej w przypadku, gdy przedsięwzięcia lub przedsięwzięcia tego samego rodzaju służące poprawie efektywności energetycznej są realizowane w oparciu o umowę o poprawę efektywności energetycznej (projektowany art. 20 ust. 5a).

Ponadto w projektowanym art. 20 ust. 6-8 w celu usprawnienia procesu składania i rozpatrywania wniosków o wydanie świadectw efektywności energetycznej, wprowadza obowiązek składania wniosków przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego obsługującego platformę efektywności energetycznej. Wprowadza także doręczenia wezwań Prezesa URE do uzupełnienia przy wykorzystaniu platformy efektywności energetycznej (PEE). Kompleksowa cyfryzacja procesu uzyskiwania świadectw efektywności energetycznej jest niezbędna i będzie stanowiła dodatkową możliwość włączenia potencjalnych uczestników systemu do ubiegania się o świadectwa efektywności energetycznej. Cyfryzacja procesów w administracji pozwala na automatyzację działań oraz poprawę efektywności i szybkości pracy. Dzięki cyfrowej transformacji zwiększa się ilość rozwiązań, które są szybsze, efektywniejsze, zapewniają sprawną obsługę wniosków, współdzielenie, udostępnianie i archiwizowanie dokumentów. Warto podkreślić, iż ustanowienie platformy efektywności energetycznej uwzględnia postulaty podmiotów uczestniczących w systemie świadectw efektywności energetycznej, które wielokrotnie podkreślały uciążliwość procesu analogowego obsługi systemu i konieczność jego cyfryzacji;

9) projektowany art. 21 ust. 1 pkt 4 dokonuje zmian w zakresie zawartości świadectwa efektywności energetycznej, tj. wskazuje na potrzebę określenia wysokości oszczędności finalnej planowanej do uzyskania średnio w ciągu roku wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej lub odbiorców wrażliwych paliw gazowych;

10) w projektowanym art. 22 ust. 3 doprecyzowano zakres obowiązku sprawozdawczego Prezesa URE. Zgodnie z projektowanym przepisem Prezes URE jest obowiązany do przekazania ministrowi właściwemu do spraw klimatu, do dnia 31 marca każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy informacji o przedsięwzięciach służących poprawie efektywności energetycznej, także w podziale na sektory gospodarki, tj. przemysł, transport, usługi, rolnictwo i gospodarstwa domowe, informacji o programach bezzwrotnych dofinansowań oraz wysokości oszczędności energii finalnej uzyskanej u odbiorców objętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej oraz odbiorców wrażliwych paliw gazowych;

11) projektowany art. 22a wprowadza przepisy dotyczące PEE. Określa organ odpowiedzialny za prowadzenie i administrowanie danymi zgromadzonymi w PEE (Prezes URE) oraz zakres danych gromadzonych w PEE, który obejmuje w sposób wyczerpujący całość procesu począwszy od zbierania wniosków o wydanie świadectw efektywności energetycznej, przez proces weryfikacji i uzupełniania wniosków, a także m.in. wydawanie świadectw i informowanie o wydanych świadectwach, danych audytorów, wnioskodawców i podmiotów, dla których wydano świadectwa. Przepis określa, że PEE jest prowadzona z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557, z późn. zm.);

12) projektowany art. 23 ust. 3 ma na celu usprawnienie i promocję stosowania przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej w modelu ESCO – w przypadku gdy przedsięwzięcia lub przedsięwzięcia tego samego rodzaju zostały zrealizowane w wyniku zawarcia umowy o poprawę efektywności energetycznej, podmiot nie ma obowiązku sporządzać audytu o efektywności energetycznej. W tym przypadku potwierdzeniem osiągniętych oszczędności energii finalnej jest gwarantowana oszczędność energii;

13) projektowany art. 23a zdanie drugie – wprowadza cyfryzację procesów, tj. składanie wniosku o zmianę wartości świadectwa efektywności energetycznej przy wykorzystaniu PEE;

14) projekt przewiduje także usprawnienia procesu weryfikacji audytów efektywności energetycznej przez Prezesa URE:

- a) projektowany art. 26 ust. 2 określa zakres wyrywkowej weryfikacji w zakresie kwestii objętych art. 25 ust. 1 pkt. 4 i 5, która może być zlecona podmiotowi wyłoniёнemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września – Prawo zamówień publicznych;
- b) projektowany art. 26 ust. 2a wyłącza weryfikację audytów efektywności energetycznej na etapie wydawania świadectw efektywności energetycznej;
- c) projektowany art. 26 ust. 2b, który określa minimalny (1 %) i maksymalny procent (10 %) audytów efektywności energetycznej, które podlegają weryfikacji w każdym roku kalendarzowym;
- d) projektowany art. 26 ust. 4 wyłącza weryfikację przez Prezesa URE audytów lub przeglądów, które zostały sporządzone w ramach umowy o poprawę efektywności energetycznej. W takim przypadku weryfikacji przez Prezesa URE podlega jedynie

umowa o poprawę efektywności energetycznej pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w art. 7 ust. 2;

15) w projektowanym art. 29 pkt 3 doprecyzowano upoważnienie ustawowe ministra właściwego do spraw klimatu, przez wskazanie, że w rozporządzeniu tym minister określi szczegółowy sposób i tryb wyrywkowej weryfikacji audytu efektywności energetycznej przez Prezesa URE, o której mowa w art. 26 ust. 1 i 2.

Należy podkreślić, że obecnie system świadectw efektywności energetycznej nie odzwierciedla zarówno poziomu prowadzonych w Polsce inwestycji w zakresie efektywności energetycznej, jak i rzeczywistych, uzyskanych oszczędności energii, jest też niewydolny jeśli chodzi o terminy rozpatrywania wniosków i wydawania świadectw, co istotnie pogarsza sytuację podmiotów zobowiązanych. Obecny wolumen wydawanych świadectw efektywności energetycznej implikuje ich niską podaż i tym samym niewystarczający wolumen wyrażony w tonach oleju ekwiwalentnego (toe) na Towarowej Giełdzie Energii. To z kolei wprowadza utrudnienia w realizacji celu oszczędności energii przez podmioty zobowiązane. Zaproponowane zmiany i ułatwienia w rozdziale 4 ustawy o efektywności energetycznej, w szczególności w zakresie opłaty zastępczej, kwestii weryfikacji audytów efektywności energetycznej, stosowania umów o poprawę efektywności energetycznej oraz realizacji przedsięwzięć u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej i gazu ziemnego, powinny wywołać pozytywny impuls inwestycyjny.

5. Zmiany w rozdziale 4a „Zasady prowadzenia centralnego rejestru oszczędności energii finalnej ustawy o efektywności energetycznej”

W nowelizacji ustawy o efektywności energetycznej z 2021 r. środki alternatywne zostały wprowadzone, jako uzupełniający do systemu świadectw efektywności energetycznej, sposób realizacji krajowego celu oszczędności energii finalnej na 2030 r. Na potrzeby zliczania oszczędności energii wynikających ze środków alternatywnych ustanowiono z dniem 1 stycznia 2022 r. CROEF. Rejestr został powołany w celu agregacji oszczędności energii finalnej z przedsięwzięć na rzecz efektywności energetycznej realizowanych w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. Do rejestru wprowadzane są informacje dotyczące szczegółów przedsięwzięć, np. rodzaju przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej oraz sposobie potwierdzenia ilości uzyskanych średniorocznych oszczędności energii finalnej wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego na rok. Instytucje właściwe do przekazywania informacji w powyższym zakresie, są to instytucje podpisujące

umowy o dofinansowanie z odbiorcą końcowym. Obecnie system agreguje oszczędności energii z około 90 różnych programów i instrumentów finansowych mających na celu poprawę efektywności energetycznej. Scentralizowany rejestr gromadzi i przetwarza dane z różnych źródeł, usprawniając proces ich pozyskiwania, gromadzenia, walidacji i przechowywania. Należy podkreślić, że informacje przekazywane do systemu są agregowane do poszczególnych grup środków alternatywnych sprawozdawanych do Komisji Europejskiej w ramach sprawozdań z realizacji celów określonych w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu (KPEiK).

CROEF to kompleksowa platforma, która pełni kluczową rolę w monitorowaniu, dokumentowaniu i raportowaniu oszczędności energii finalnej w Polsce.

Aktualnie istnieje potrzeba modyfikacji przepisów regulujących funkcjonowanie systemu w celu jego dalszego usprawnienia i rozszerzenia, w tym doprecyzowania zakresu danych objętych zawartych w rejestrze. W CROEF powinny być gromadzone także informacje przekazywane przez Prezesa URE o zrealizowanych przedsięwzięciach służących poprawie efektywności energetycznej w ramach systemu świadectw efektywności energetycznej, tj. informacje z platformy efektywności energetycznej. W związku z powyższym w projekcie przewidziano zmiany:

1) w art. 35a :

- a) w ust. 3 wprowadza się pkt 1 lit. a rozszerzając zakres informacji objętych rejestrem o lokalizację przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej, całkowitego kosztu inwestycji, kwoty dofinansowania, formy dofinansowania, okresu uzyskiwania oszczędności, ilości uzyskanych średniorocznych oszczędności energii finalnej u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej lub odbiorców wrażliwych paliw gazowych, wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego na rok, o rocznej wielkości uzyskanej w wyniku ich realizacji oszczędności energii finalnej, jak również o dacie rozpoczęcia i zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
- b) w ust. 3 dodaje się lit. aa - dodając do zakresu danych objętych rejestrem informacje dotyczące rodzaju przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej określonych w art. 19 ust. 1, lokalizacji przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej, okresie uzyskiwania oszczędności energii finalnej, ilości uzyskanych średniorocznych oszczędności energii finalnej, wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego na rok, ilości uzyskanych średniorocznych oszczędności energii finalnej u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych energii elektrycznej lub odbiorców wrażliwych paliw gazowych, wyrażonej w tonach oleju ekwiwalentnego na rok

oraz o podmiocie wnioskującym o wydanie świadectwa efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 20 ust. 3 pkt 1 lub podmiocie upoważnionym przez podmiot, o którym mowa w art. 20 ust. 3 pkt 2,

- c) w ust. 3 dodaje się lit. ab - wprowadzając do zakresu danych objętych rejestrem informacje dotyczące łącznej ilości oszczędności energii finalnej uzyskanej w poprzednich latach kalendarzowych w wyniku programów dofinansowań z art. 15a;
- d) ust. 3 dodaje lit. ac - wprowadzając do zakresu danych objętych rejestrem informacje o wysokości środków finansowych będących równowartością wpływów z opłaty zastępczej, przeznaczonych w poprzednich latach kalendarzowych na realizację poszczególnych przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej,
- e) dodaje się ust. 3a określający, że informacje dotyczące sposobu potwierdzenia ilości uzyskanych średniorocznych oszczędności energii finalnej, o których mowa w pkt 1 lit. a tiret 9 oraz lit. ac tiret 9 wymagają potwierdzenia. Powinno ono obejmować wskazanie co najmniej jednego z następujących sposobów potwierdzenia:
 - audytu efektywności energetycznej,
 - audytu energetycznego lub remontowego określonych w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków,
 - umowy zawartej przez instytucje, o których mowa w art. 18 ust. 5, z odbiorcami końcowymi, określającej łączną ilość energii finalnej zaoszczędzonej przez tych odbiorców,
 - innego potwierdzenie wynikającego z zasad realizacji danego programu lub instrumentu, wdrażanych w ramach programów w zakresie polityki spójności lub w ramach innych programów i instrumentów finansowych, o których mowa w art. 18 ust. 4,
- f) uchyla się ust. 4 z uwagi na przeniesienie na poziom ustawy materii regulowanej w upoważnieniu do wydania rozporządzenia.

2) projektowane zmiany w art. 35b dotyczącą zasad gromadzenia danych w rejestrze:

- a) w ust. 1a pkt 1, w powiązaniu z ust. 3 i 4 oraz ust. 6 określa się podmioty uprawnione do wprowadzania danych i informacji do rejestru oraz osoby upoważnione do wprowadzania danych i informacji przez podmioty uprawnione, jak również zakres danych dot. osób upoważnionych, które są gromadzone w rejestrze,
- b) w ust. 1a pkt 2 określono zasadę automatycznego gromadzenia danych i informacji przez system teleinformatyczny CROEF w celu zapewnienia spójności danych zgromadzonych w różnych rejestrach dotyczących efektywności energetycznej, funkcjonujących w Polsce.

Projektowany przepis stanowi, że do CROEF będą pobierane automatycznie dane i informacje z CEEB oraz Centralnego Rejestru Charakterystyki Energetycznej Budynków, o ile będą dotyczyć zakresu danych i informacji gromadzonych w CROEF. Celem takiego rozwiązania jest z jednej strony zminimalizowanie obciążeń administracyjnych dla podmiotów wprowadzających dane, a z drugiej strony zapewnienie wysokiej jakości danych, w tym ich jednolitej formy. W momencie, kiedy dane będą już wprowadzone do jednego z rejestrów, a następnie automatycznie zaciągane do pozostałych baz, bez konieczności ich ponownego wprowadzania, możliwe będzie zapobieżenie sytuacji, w której taka sama dana przyjęłaby różne wartości lub różne formaty spowodowane wielokrotnym jej wprowadzaniem przez różne podmioty,

- c) w ust. 1b nadaje się upoważnienie ministrowi właściwemu do spraw klimatu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowego zakresu danych i informacji gromadzonych automatycznie przez system teleinformatyczny mając na względzie użyteczność bezpieczeństwa danych i informacji oraz funkcjonalność rejestrów. Rozporządzenie może zostać wydane, o ile nastąpi przesłanka z ust. 1, tj. jeśli dane objęte CEEB lub zgromadzone w Centralnym Rejestrze Charakterystyki Energetycznej Budynków będą dotyczyć zakresu danych z CROEF;
- d) w ust. 2 zdanie drugie - określa, że treść zmienionych lub wykreślanych danych oznacza się jako nieaktualną,
- e) w ust. 3 i 4 określono podmioty uprawnione do wprowadzania danych i informacji do rejestru, jak również sposób wyznaczania osób upoważnionych do wprowadzania danych i informacji do rejestru w imieniu podmiotów uprawnionych;
- f) w ust. 4a określono sposób uwierzytelniania osób upoważnionych wpisywanych do wykazu w systemie teleinformatycznym obsługującym rejestr. W celu zabezpieczenia poufności danych i zapewnienia bezpieczeństwa danych działanie to wymaga użycia profilu zaufanego lub innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. 2024 r. poz. 1725),
- g) w ust. 6 pkt 1 zostaje uzupełniony – wśród danych zawartych w wykazie będzie również numer PESEL osoby upoważnionej.

6. Zmiany w rozdziale 5 „Zasady przeprowadzania audytu energetycznego przedsiębiorstwa” ustawy o efektywności energetycznej

Projektowane zmiany w rozdziale 5 wdrażają art. 11 dyrektywy 2023/1791, który modyfikuje dotychczasowe zadania przedsiębiorstw w dziedzinie efektywności energetycznej.

Przede wszystkim zmieniony został zakres podmiotowy przedsiębiorstw, na które nałożono zadania w zakresie efektywności energetycznej. Zgodnie z wymogami dyrektywy 2023/1791 audyt energetyczny przedsiębiorstwa powinien zostać wykonany przez przedsiębiorstwo, którego średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii przekracza 10 TJ (co odpowiada 2,778 GWh), dotyczy przedsiębiorstw bez wdrożonego systemu zarządzania energią. Ponadto, w przypadku gdy średnie roczne zużycie energii przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii przekracza 85TJ (co odpowiada 23,611 GWh), to zobowiązane jest ono do wdrożenia certyfikowanego systemu zarządzania energią.

Nowe przepisy unijne wzmacniają rolę systemów zarządzania energią, a także regulują kwestię wdrażania zaleceń wynikających z przeprowadzanego audytu energetycznego przedsiębiorstwa. Określone zostały nowe zadania dla przedsiębiorstw zakresie raportowania w zużycia energii. Dodatkowo zostały wprowadzone modyfikacje do dotychczasowych obowiązków w zakresie sporządzania audytów energetycznych przedsiębiorstwa.

1) projektowany art. 35d ust. 1 wdraża art. 11 ust. 1 dyrektywy wprowadzając obowiązek dla przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.) do wdrożenia certyfikowanego systemu zarządzania energią w przypadku, gdy średnie roczne zużycie energii przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekracza 85TJ (co odpowiada 23,611 GWh).

Zgodnie z nowym art. 35d ust. 2–3 powyższy obowiązek nie dotyczy przedsiębiorców:

- a) którzy posiadają system zarządzania środowiskowego określony w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania środowiskowego, wymagań i wytycznych lub
 - b) którzy posiadają system zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r.
- jeżeli w ramach tych systemów przeprowadzony został audyt energetyczny przedsiębiorstwa.

Ponadto obowiązek nie dotyczy również przedsiębiorców, którzy realizują umowę o poprawę efektywności energetycznej wdrażającej niezbędne elementy systemu zarządzania energią

określone w Polskiej Normie 50001 „Systemy zarządzania energią. Wymagania i zalecenia użytkowania” dotyczącej systemów zarządzania energią.

Zgodnie z projektowanym art. 35d ust. 4 system zarządzania energią musi być certyfikowany przez niezależną jednostkę certyfikującą systemy zarządzania energią zgodnie z Polską Normą dotyczącą systemów zarządzania energią, wymagań i zaleceń użytkowania.

2) zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2023/1791, audyt energetyczny przedsiębiorstwa powinien zostać wykonany co 4 lata przez przedsiębiorstwo, którego średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekracza 10 TJ (co odpowiada 2,778 GWh).

W projektowanym art. 36 ust. 1 i 2 nałożono na przedsiębiorcę, który spełnia ww. określone warunki, obowiązek sporządzania audytu energetycznego co 4 lata lub zlecenie jego przeprowadzenia. Z przepisu zostaje usunięte określenie „z wyjątkiem mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy” uzależniając wykonanie obowiązku od średniego rocznego zużycia z uwzględnieniem wszystkich nośników energii, a nie od skali lub wielkości prowadzonej działalności. Wprowadza się dodatkowe wyłączenie obowiązku przeprowadzania audytów energetycznych dla przedsiębiorcy, który posiada system zarządzania środowiskowego zgodny przepisami UE, tj. z art. 2 pkt. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady (WE) nr 1221/2009, pod warunkiem, że w ramach tego systemu przeprowadzono audyt energetyczny spełniający minimalne ustawowe wymogi ustawy o efektywności energetycznej;

Projektowany art. 36 ust. 2a określa, że przedsiębiorca realizujący na terenie swojego przedsiębiorstwa umowę o poprawę efektywności energetycznej wdrażającą niezbędne elementy systemu zarządzania energią, określone w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania energią jest wyłączony od obowiązku przeprowadzania lub zlecania przeprowadzenia audytu co 4 lata.

W projektowanym art. 36 ust. 3, w związku z wprowadzeniem regulacji dotyczących zawodu regulowanego audytora efektywności energetycznej, określa się, że audyt energetyczny przedsiębiorstwa przeprowadza audytor efektywności energetycznej, który nie jest bezpośrednio zaangażowany w audytowaną działalność tego przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy w celu usprawnienia wdrażania zaleceń wynikających z przeprowadzanego audytu energetycznego projekt ustawy zmieniającej wprowadza dla przedsiębiorców wymóg sporządzania planu działań w zakresie efektywności energetycznej.

3) w projektowanym art. 36 ust. 4-8:

- a) nakłada się obowiązek sporządzania planu działań w zakresie efektywności energetycznej dla przedsiębiorców, którzy sporządzają audyt energetyczny zgodnie z ustawą,
- b) wskazuje się, że podstawą tworzenia planu działań są zalecenia wynikające z przeprowadzonego audytu przedsiębiorstwa,
- c) określa się zakres informacji objętych planem działań, tj. planowane do uzyskania oszczędności energii wynikające z przeprowadzonego audytu energetycznego przedsiębiorstwa, środki mające na celu wykonanie poszczególnych zaleceń audytu energetycznego przedsiębiorstwa w przypadku gdy jest to wykonalne z technicznego i ekonomicznego punktu widzenia, harmonogram wykonania środków mających na celu wykonanie poszczególnych zaleceń audytu energetycznego przedsiębiorstwa, wskaźnik wdrożenia zaleceń audytu,
- d) określa się częstotliwość aktualizacji planu (corocznie), obowiązek zawarcia planu w: rocznym sprawozdaniu z działalności sporządzanym zgodnie z ustawą o rachunkowości (o ile przedsiębiorca jest zobowiązany do sporządzania takiego sprawozdania) lub w innym dokumencie sporządzanym przez przedsiębiorcę;
- e) określa się obowiązek publikacji planu na stronie internetowej przedsiębiorcy do dnia 31 marca roku następującego po roku, w którym przedsiębiorca sporządził taki plan.

4) art. 11 ust. 3 dyrektywy 2023/1791 nakłada obowiązek, aby przedsiębiorca wykazujący roczne zużycie wynoszące ponad 85 TJ lub roczne zużycie wynoszące ponad 10 TJ, udostępniał informacje organom krajowym na temat całkowitego zużycia energii finalnej przez przedsiębiorców.

Celem wdrożenia ww. przepisu dodaje się art. 36a, który nakłada na przedsiębiorców wykazujących określone powyżej roczne zużycie energii finalnej obowiązek przekazywania za pośrednictwem PEE, w terminie do dnia 31 marca każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy, danych dotyczących całkowitego zużycia energii finalnej z paliw, ciepła, chłodu, energii ze źródeł odnawialnych, energii elektrycznej lub każdej innej formy energii, określonej w art. 2 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz. Urz. UE L 304 z 14.11.2008, str. 1).

Zgodnie z projektowanym art. 36a ust. 3 informacji nie są zobowiązani przekazywać przedsiębiorcy, którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym obowiązek przekazania informacji zużyli mniej niż 2,78 GWh energii. Do obliczania zawartości energii w nośnikach energii stosuje się wartości opałowe określone w przepisach odrębnych.

5) w projekcie przewiduje się modyfikację art. 37 w zakresie aktualizacji wymagań dla audytów energetycznych przedsiębiorstw o wymagania wskazane w załączniku VI do dyrektywy 2023/1791.

Nowe brzmienie art. 37 ust. 2 doprecyzowuje procedurę sporządzania i cechy audytu energetycznego:

- a) podstawą sporządzenia powinny być aktualne, mierzone, możliwe do zidentyfikowania dane operacyjne dotyczące zużycia energii oraz w przypadku energii elektrycznej zapotrzebowania na moc,
- b) zawiera szczegółowy przegląd zużycia energii w budynkach, operacjach lub instalacjach przemysłowych w tym w transporcie, odpowiadających łącznie za co najmniej 90% całkowitego zużycia energii przez to przedsiębiorstwo,
- c) określa potencjał opłacalnego wykorzystania lub wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych,
- d) o ile to możliwe opiera się na analizie kosztowej cyklu życia budynków oraz instalacji przemysłowych, tak aby uwzględniać oszczędności energii w dłuższym okresie, wartości rezydualne inwestycji długoterminowych oraz stopy dyskontowe,
- e) w przypadku, gdy przedsiębiorca nie wyraża sprzeciwu audyt energetyczny nie zawiera klauzul zakazujących przekazania jego wyników dostawcy usług związanych ze zużyciem energii (ESCO),

6) w projektowanym art. 37a określa się obowiązek Prezesa URE do dokonania corocznego losowego wyboru nie mniej niż 5% i nie więcej niż 10% przeprowadzonych audytów energetycznych przedsiębiorstw w celu weryfikacji ich zgodności z art. 37 ust. 2;

7) w związku z wprowadzonym obowiązkiem sporządzania przez przedsiębiorców planów działań w zakresie efektywności energetycznej oraz utworzeniem cyfrowej platformy efektywności energetycznej zmienia się brzmienie części wspólnej w art. 38 ust. 1 określając, że:

- a) do zawiadomienia Prezesa URE dołącza się plan działań w zakresie efektywności energetycznej;
- b) zawiadomienie o przeprowadzonym audycie przekazywane jest za pośrednictwem platformy efektywności energetycznej.

Ponadto, w związku z dodaniem art. 35d określającego przedsiębiorców zobowiązanych do wdrożenia systemu zarządzania energią w art. 38 zmienia część wspólną ust. 1, określając, że przedsiębiorca zobowiązany do przeprowadzenia audytu w terminie 45 dni od dnia jego przeprowadzenia, nie później niż do 31 grudnia roku, w którym jest

obowiązany do jego przeprowadzenia, zawiadamia o przeprowadzonym audycie z wykorzystaniem platformy efektywności energetycznej. Do zawiadomienia dołącza się plan działań w zakresie efektywności energetycznej. Dodaje się także ust. 1a, który zobowiązuje do zawiadomienia Prezesa URE o wdrożonym systemie zarządzania energią w terminie 30 dni od jego wdrożenia. Zmianie ulega także brzmienie art. 38 ust. 2 pkt 2 przez dodanie lit. c i d – zakres informacji dotyczących przeprowadzonych audytów przekazywanych przez Prezesa URE ministrowi właściwemu do spraw klimatu zostanie rozszerzony o liczbę przedsiębiorców, którzy wdrożyli system zarządzania energią oraz przedsiębiorców, o których mowa w art. 35d ust. 2.

7. Dodanie rozdziału 5a „Zadania właścicieli oraz operatorów centrum przetwarzania danych”

W rozdziale 5a wdrożony zostaje art. 12 dyrektywy 2023/1791. Projektowany art. 36b ustanawia nowy wymóg informacyjny, zgodnie z którym właściele i operatorzy ośrodków przetwarzania danych o zapotrzebowaniu zainstalowanej infrastruktury informatycznej na energię elektryczną wynoszącym powyżej 500 kW będą podawali do publicznej wiadomości informacje dotyczące charakterystyki energetycznej ośrodków przetwarzania danych, zgodnych z załącznikiem VII do dyrektywy 2023/1791. Informacje dotyczące charakterystyki energetycznej centrum przetwarzania danych w zakresie określonym w art. 36b ust. 1 są publikowane przez właścicieli oraz operatorów centrum przetwarzania danych w Biuletynie Informacji Publicznej, a w przypadku jego braku na stronie internetowej centrum.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 dyrektywy 2023/1791 w projektowanym art. 36b ust. 2 wprowadza się wyłączenie z obowiązku informacyjnego dla centrów przetwarzania danych wykorzystywanych lub zapewniających swoje usługi na potrzeby obronności państwa i ochrony ludności.

8. Dodanie rozdziału 5b „Audytory efektywności energetycznej”

Dodatkowo należy podkreślić, że zaproponowane rozwiązanie w nowym rozdziale 5b, tj. zastąpienie przeprowadzania przez Prezesa URE weryfikacji audytów efektywności energetycznej akredytowanymi audytorami efektywności energetycznej, powinno udrożnić w proces wydawania świadectw efektywności energetycznej.

Nowy rozdział 5b wdraża do polskiego porządku prawnego art. 28 dyrektywy 2023/1791, który nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odpowiedniego poziomu kompetencji w odniesieniu do zawodów związanych z efektywnością energetyczną odpowiadających potrzebom rynku. W ścisłej współpracy z partnerami społecznymi państwa członkowskie zapewniają, aby systemy certyfikacji lub równoważne systemy kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, stosowne programy szkoleniowe, były dostępne dla zawodów związanych z efektywnością energetyczną, w tym dostawców usług energetycznych, dostawców audytów energetycznych, zarządców energii, niezależnych ekspertów, podmiotów instalujących elementy budynków, o których mowa w dyrektywie 2010/31/UE oraz dostawców zintegrowanych prac renowacyjnych, a także aby były wiarygodne i przyczyniały się do realizacji krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej i ogólnych celów UE w zakresie obniżenia emisyjności. Państwa członkowskie zapewniają, aby podmioty świadczące usługi w zakresie certyfikacji lub równoważnych systemów kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, stosownych programów szkoleniowych, były akredytowane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 lub zatwierdzone zgodnie ze zbliżonymi przepisami krajowymi lub normami.

Obecnie ustawa o efektywności energetycznej określa podstawowe, minimalne kompetencje osób wykonujących audyty efektywności energetycznej.

Art. 25 pkt. 5 ustawy o efektywności energetycznej w dotychczasowym brzmieniu określa, że audyt efektywności energetycznej może sporządzić wyłącznie osoba, która:

- a) posiada co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie obsługi, eksploatacji lub montażu danego rodzaju urządzeń technicznych lub instalacji, lub w zakresie obsługi lub eksploatacji danego rodzaju obiektów, objętych audytem efektywności energetycznej, lub
- b) ukończyła studia wyższe zakończone uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera albo tytułu równorzędnego potwierdzającego wykształcenie wyższe na tym samym poziomie lub studia podyplomowe – których program uwzględnia zagadnienia związane z energetyką, elektrotechniką, efektywnością energetyczną, wykonywaniem audytów energetycznych budynków, budownictwem energooszczędnym lub odnawialnymi źródłami energii.

Osoby zainteresowane podnoszeniem kompetencji mają możliwość udziału w studiach podyplomowych i szkoleniach związanych z efektywnością energetyczną mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu kwalifikacji.

Osoby posiadające ww. kompetencje mogą bez ograniczeń wykonywać audyty efektywności energetycznej. Informacje o osobach sporządzających ww. audyty można znaleźć na kartach wydanych świadectw efektywności energetycznej znajdujących się w wykazie prowadzonym przez Urząd Regulacji Energetyki (URE), na stronie BIP Urzędu (link: <https://bip.ure.gov.pl/bip/form/3,Efektywnosc-Energetyczna.html?sort=2&pid=6>).

Ponadto audyt energetyczny przedsiębiorstwa zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy o efektywności energetycznej powinien być przeprowadzony przez podmiot niezależny od audytowanego przedsiębiorstwa, posiadający wiedzę i doświadczenie zawodowe w przeprowadzaniu tego typu audytów. Zatem w przypadku, gdy audyt przeprowadzają eksperci wewnątrz przedsiębiorstwa, nie mogą oni być bezpośrednio zaangażowani w audytowaną działalność.

Zwykle audyty energetyczne opracowują przedsiębiorstwa energetyczne lub firmy audytorskie, które zatrudniają np. inżynierów (magistrów) i ekspertów (z poszczególnych dziedzin), bądź też audyty energetyczne przeprowadzane są bezpośrednio przez niezależnych ekspertów.

Kontrola Najwyższej Izby Kontroli, przeprowadzona w 2020 r. w podmiotach zobowiązanych, o których mowa w art. 10 ustawy o efektywności energetycznej wykazała, że wszyscy zobligowani przedsiębiorcy wykonali audyty energetyczne przedsiębiorstwa i w wymaganym terminie poinformowali o tym Prezesa URE.

Zgodnie z zasadą niedyskryminacji nie istnieją ograniczenia w zakresie równego dostępu do ww. studiów wyższych i podyplomowych dla wszystkich osób. Powyższe określono w art. 7 ustawy dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2024 r. poz. 1175, z późn. zm.).

Ustawa zmieniająca w celu wdrożenia art. 28 dyrektywy 2023/1791 przewiduje wprowadzenie nowych regulacji w zakresie nowego zawodu regulowanego, tj. audytora efektywności energetycznej, który będzie uprawniony do sporządzania:

- a) audytu efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, w art. 15 ust. 3, w art. 20 ust. 5 pkt 1 i w art. 23 ust. 1, oraz
- b) audytu energetycznego przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 36 ust. 1.

Należy wskazać, że art. 1 pkt. 38) projekt ustawy wprowadza zawód regulowany, w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334), zwanej dalej „ustawa o kwalifikacjach zawodowych”.

Zgodnie z ww. przepisem „zawodem regulowanym” należy nazywać zespół czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od posiadania określonych w przepisach regulacyjnych formalnych kwalifikacji niezbędnych do wykonywania tych czynności zawodowych oraz, o ile jest to wymagane, od spełnienia innych warunków określonych w tych przepisach, stanowiących o sposobie regulacji zawodu.

Obecnie w polskim porządku prawnym funkcjonuje zbliżona (w zakresie konstrukcji przepisów) regulacja bardzo podobnej działalności zawodowej – osoby uprawnionej do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku, która w świetle prawa została uznana za zawód regulowany. Potwierdzeniem tego jest umieszczenie tego zawodu w rejestrze działalności regulowanej prowadzonym przez Komisję Europejską.

Projektowane przepisy są zgodne z zasadą uzasadnionego charakteru. Jest to istotne zważywszy, że efektywność energetyczna, zwiększana przez podnoszenie kwalifikacji zawodowych audytorów, to jeden z kluczowych aspektów rozwoju gospodarczego i społecznego. Jest to środek do wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw energii dla całego społeczeństwa, walki z wysokimi cenami surowców energetycznych i kryzysem energetycznym, oraz zmianami klimatu. Wpływa na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie wydatków na energię, zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz niwelowanie problemu ubóstwa energetycznego.

Efektywność energetyczna, której wzrost dynamizuje dostępność wysoko wykwalifikowanych audytorów, to kompleksowe i inteligentne podejście do pozyskiwania możliwie najmniejszej ilości energii potrzebnej do zaspokojenia codziennego zapotrzebowania we wszystkich sektorach gospodarki, w tym w wielomilionowych gospodarstwach domowych – uzyskuje się ten sam efekt mierzony efektem (produkt lub usługę) taniej i w sposób bardziej ekologiczny.

Rozwiązania wprowadzone w projekcie będą miały pozytywny wpływ na rynek pracy poprzez osiągnięcie wymaganej jakości i poprawności sporządzanych audytów efektywności energetycznej oraz audytów energetycznych przedsiębiorstw. Zwiększenie kwalifikacji osób sporządzających ww. audyty przyczyni się wprost do zwiększenia liczby przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, a także do rozwoju rynku usług związanych z efektywnością energetyczną.

Podniesienie kwalifikacji zawodowych audytorów wzmocni wzorcową rolę sektora publicznego, zarówno szczebla centralnego jak i lokalnego, szczególnie podkreślaną w dyrektywie 2023/1791. Wyrazem tego będzie łatwiejsze osiągnięcie przez ten sektor celu rocznej oszczędności energii w wysokości 1,9 % w odniesieniu do roku bazowego 2021 przez

realizację inwestycji prooszczędnościowych, w tym wykonywanych w formule Energy Performance Contracting (EPC), na podstawie wysokiej jakości audytów energetycznych.

Nadrzędnym celem nowych regulacji jest zapewnienie obwiedniach kwalifikacji i wysokiego poziomu wykonywanych audytów efektywności energetycznej i audytów energetycznych przedsiębiorstw przy spełnieniu wymogu zgodności projektowanych przepisów także z zasadą proporcjonalności.

Konstrukcja regulacji jest adekwatna do ww. celu zapewniając skuteczność systemu pozyskiwania i weryfikacji kompetencji audytora efektywności energetycznej. Liczba audytów znacząco wzrośnie, co jest konieczne dla realizacji celów w zakresie uzyskania oszczędności energii finalnej oraz zmniejszenia zużycia energii finalnej i pierwotnej przez Polskę do roku 2030 i w latach następnych.

W grudniu 2024 r. w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wykonano, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a następnie przyjęto przez Komitet do Spraw Europejskich Sprawozdanie dla Komisji Europejskiej z oceny systemów kwalifikacji, akredytacji i certyfikacji zawodów związanych z efektywnością energetyczną, przygotowane na podstawie art. 28 ust. 6 dyrektywy 2023/1791, zwanego dalej „sprawozdaniem”.

W sprawozdaniu wskazano główne zmiany jakie należy wprowadzić w zakresie audytów efektywności energetycznej i audytów energetycznych przedsiębiorstw, tj.:

- a) modyfikację istniejących mechanizmów weryfikacji jakości wykonywanych i złożonych do Prezesa URE audytów efektywności energetycznej,
- b) zwiększenie kompetencji osób sporządzających audyty efektywności energetycznej,
- c) wprowadzenie losowej weryfikacji jakości wykonywanych i złożonych do Prezesa URE audytów energetycznych przedsiębiorstw, oraz
- d) wprowadzenie zawodu regulowanego audytora efektywności energetycznej.

W szczególności, w sprawozdaniu określono, że zapotrzebowanie na osoby wykonujące audyty efektywności energetycznej wzrośnie z 178 osób w 2024 r. do 551 osób w 2030 r. Oszacowano również, że w 2030 r. do realizacji obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego przedsiębiorstwa wynikającego z dyrektywy 2023/1791 będą niezbędne 791 osoby wykonujące zawodowo audyty energetyczne przedsiębiorstw, w porównaniu do 317 osób w 2024 r.

Szacuje się, że w związku ze zmianą obowiązku przeprowadzania audytu energetycznego przedsiębiorstw przez duże przedsiębiorstwa na rzecz obowiązku przeprowadzania audytu energetycznego przedsiębiorstwa przez przedsiębiorstwa

zużywających powyżej 2,78 GWh energii, a także wymogu wdrażania systemu zarządzania energią przez przedsiębiorstwa zużywające powyżej 23,61 GWh energii około 11,3 tys. dużych i średnich przedsiębiorstw zostanie zobowiązanych do przeprowadzenia audytu energetycznego przedsiębiorstwa. Audyty energetyczne przedsiębiorstw nadal będą wykonywane przez duże przedsiębiorstwa oraz dodatkowo przez część średnich przedsiębiorstw.

Z informacji Prezesa URE, wynika że jakość wykonywanych audytów efektywności energetycznej jest różna. Obecnie, weryfikacja audytów efektywności energetycznej jest długotrwała, tzn. trwa dłużej niż określony w ustawie o efektywności energetycznej czas na wydanie świadectwa efektywności energetycznej. Powyższe świadczy m.in. o błędach popełnianych przez osoby sporządzające audyty efektywności energetycznej. W przypadku zidentyfikowania błędów w audycie efektywności energetycznej Prezes URE wzywa do ich poprawienia lub uzupełnienia audytu. Powyższe znajduje swoje potwierdzenie w kontroli Najwyższej Izby Kontroli.

Należy podkreślić, że brak wprowadzenia regulacji w zakresie wymogów dla osób sporządzających audyty efektywności energetycznej lub audyty energetyczne przedsiębiorstw wiązałby się z ryzykiem:

- a) nieosiągnięcia celów w zakresie oszczędności energii finalnej wynikających z art. 8 dyrektywy 2023/1791,
- b) utrzymaniem niskiej jakości audytów efektywności energetycznej i audytów energetycznych przedsiębiorstw, w tym niewiarygodnych wyników i błędnych zaleceń dotyczących poprawy efektywności energetycznej,
- c) obniżenia zaufania przedsiębiorstw, instytucji publicznych i społeczeństwa do osób wykonujących audyty efektywności energetycznej lub audyty energetyczne przedsiębiorstw,
- d) ponoszenia przez przedsiębiorców i instytucje publiczne strat finansowych wynikających z błędnych analiz lub niedoszacowania kosztów inwestycji w poprawę efektywności energetycznej,
- e) niewykorzystania potencjału w zakresie oszczędności energii,
- f) wystąpienia utrudnień w korzystaniu ze wsparcia finansowego w ramach programów poprawy efektywności energetycznej,
- g) braku harmonizacji z wymogami unijnymi,
- h) niższej konkurencyjności polskich przedsiębiorców na rynku międzynarodowym, gdzie premowane są wysokie standardy w zakresie efektywności energetycznej.

Brak wprowadzenia zawodu regulowanego audytora efektywności energetycznej niesie ze sobą ryzyko nie tylko dla jakości usług i uzyskania wymaganego celami unijnymi wolumenu oszczędności energii, ale również dla całej gospodarki, klimatu i zgodności z unijnymi i międzynarodowymi standardami.

Osiągnięcie założonych celu nie jest możliwe na podstawie obowiązujących przepisów z zakresu bezpieczeństwa produktów lub prawa ochrony konsumentów. Nie jest też możliwe za pomocą innych środków niż projektowana nowelizacja, która jest konieczna i nie wykracza poza tę konieczność.

Obecne, ww. wymagania w zakresie kompetencji audytorów nie są wystarczające i nie spełniają swoich zadań ze względu na konieczny znaczący wzrost liczby audytów energetycznych i audytorów je wykonujących, które z kolei są niezbędne dla osiągnięcia ambitnych celów w zakresie zmniejszenia zużycia energii. Wymagania te obowiązują od 2021 r., co jest wystarczającym okresem do oceny tych rozwiązań.

Zgodnie z dodawanym art. 38a audyt efektywności energetycznej oraz audyt energetyczny przedsiębiorstwa może być sporządzony wyłącznie przez audytora efektywności energetycznej.

Zakłada się wybranie organu uprawnionego do nadawania i cofania uprawnień do sporządzania audytu efektywności energetycznej lub audytu energetycznego przedsiębiorstwa. Uprawnienia te będą nadawane osobom po uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu kwalifikacyjnego. Uzyskanie ww. uprawnień będzie następować z dniem uzyskania wpisu do wykazu audytorów efektywności energetycznej.

Przewiduje się wprowadzenie regulacji w zakresie systemu, w którym kwalifikacje do sporządzania audytów efektywności energetycznej i audytów energetycznych przedsiębiorstw zdobywa się m.in. po zrealizowaniu szkolenia przeprowadzonego przez akredytowanego organizatora szkoleń. Akredytację taki organizator miałby uzyskiwać od Polskiego Centrum Akredytacji (PCA).

Z przeprowadzonej oceny wynika, że planowane podwyższenie kompetencji nie doprowadzi do ustanowienia wymogów co do kwalifikacji na takim poziomie, że jedynie nieliczni będą mogli je zdobyć. Wręcz przeciwnie – zapewnienie na rynku wystarczającą liczbę wiarygodnych podmiotów, które pozwolą na pełne i terminowe wdrożenie postanowień wynikających z dyrektywy 2023/1791.

Oznacza to, że projektowane przepisy spełnią wymóg zasady niedyskryminacyjnego charakteru. Nie są bezpośrednio albo pośrednio dyskryminujące ze względu na przynależność

państwową lub miejsce zamieszkania. Powyższe wynika z art. 7 ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.

Do egzaminu państwowego potwierdzającego kompetencje w zakresie nowego zawodu regulowanego może przystąpić każdy obywatel UE, a sposób osiągnięcia kwalifikacji ma charakter otwarty i obejmuje: ukończenie odpowiednich szkoleń, studiów podyplomowych, określonych studiów wyższych lub posiadanie odpowiedniej praktyki zawodowej. Osoby posiadające kompetencje określone w proponowanej ustawie mogą bez ograniczeń przystąpić do egzaminu.

W ramach nowych regulacji nie istnieją ograniczenia w zakresie równego dostępu do ww. studiów wyższych i szkoleń np. realizowanych w formie studiów podyplomowych czy szkoleń dedykowanych dla wszystkich osób zgodnie z zasadą niedyskryminacji. Wszystkie osoby ubiegające się o dostęp do studiów i szkoleń są tak samo traktowane i nie są dyskryminowane ze względu na kryteria takie jak wiek, niepełnosprawność, narodowość, rasę i religię. Do egzaminu i umieszczenia w wykazie osób uzyskujących kompetencje wymagane w nowych zawodzie regulowanym wpisuje się również osoby świadczące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi transgraniczne, które są uprawnione do wykonywania zawodu audytora efektywności energetycznej w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz państwie, które zawarło z UE i jej państwami członkowskimi umowę regulującą swobodę świadczenia usług, na ich wniosek.

Ponadto, należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 50f ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej zostaną przeprowadzone konsultacje tego projektu ustawy.

Przyjęto, że Prezes Urzędu Dozoru Technicznego (Prezes UDT) będzie organem uprawnionym do nadawania i cofania uprawnień do sporządzania audytu efektywności energetycznej lub audytu energetycznego przedsiębiorstwa.

Powierzenie kompetencji w zakresie nadawania uprawnień audytora efektywności energetycznej Prezesowi UDT wynika z faktu, że organ ten posiada niezbędne kompetencje, doświadczenie i uprawnienia w zakresie akredytacji zawodów związanych z transformacją energetyczną. Od wielu lat Prezes UDT akredytuje instalatorów OZE na podstawie ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2024 r. poz. 1361, z późn. zm.). Zapewni to odpowiednią jakość usług tworzonego nowego zawodu audytora efektywności energetycznej.

Upewnienia te bęą nadawane osobom po uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu kwalifikacyjnego przeprowadzanego przez Prezesa UDT. Uzyskanie ww. upewnien bęą następować z dnim uzyskania wpisu do wykazu audytorów efektywności energetycznej, prowadzonego przez Prezesa UDT.

Szkolenia i egzamin kwalifikacyjny bęą opłacane przez ich uczestników samodzielnie. Przedmiotowe opłaty stanowić bęą przychód Urzędu Dozoru Technicznego przeznaczony na pokrycie kosztów związanych, w szczególności z:

- a) przeprowadzeniem egzaminu kwalifikacyjnego,
- b) nadawania upewnien,
- c) cofania upewnien,
- d) prowadzenia wykazu osób upewnionych do sporządzania audytu efektywności energetycznej lub audytu energetycznego przedsiębiorstwa.

Organizatorzy szkoleń ubiegając się o akredytację do Polskiego Centrum Akredytacji również wnoszą opłaty za czynności związane z akredytacją. W celu ujednolicenia zasad kalkulacji opłat został opracowany przez PCA cennik opłat za czynności związane z akredytacją. Cennik określa wysokość opłat wnoszonych na rzecz PCA za czynności związane z akredytacją przez organizacje wnioskujące o akredytację oraz za uczestnictwo w krajowym systemie akredytacji przez organizacje akredytowane.

1) w celu zapewnienia właściwego poziomu kompetencji w projektowanym art. 38 a ust. 2 określono wymogi dla osoby, która może zostać audytorem. Osoba tak powinna:

- a) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych,
- b) posiadać świadectwo ukończenia co najmniej dwusemestralnych studiów podyplomowych, których program dotyczył zagadnień znajdujących się w zakresie programowym w zakresie sporządzania audytu efektywności energetycznej i audytu energetycznego lub
- c) posiadać świadectwo ukończenia studiów wyższych w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym na kierunkach; architektura, budownictwo, inżynieria środowiska, energetyka lub innych w zakresie efektywności energetycznej lub
- d) posiadać co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie obsługi, eksploatacji lub montażu danego rodzaju urządzeń technicznych lub instalacji, lub w zakresie obsługi lub eksploatacji danego rodzaju obiektów objętych audytem efektywności energetycznej

- e) nie być karana za przestępstwa przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowym lub przestępstwo skarbowe,
- f) odbyć szkolenia w zakresie sporządzania audytu efektywności energetycznej i audytu energetycznego przedsiębiorstwa przez akredytowanego organizatora;
- g) złożyć z wynikiem pozytywnym egzamin określony w art. 38b ust. 1;

2) projektowany art. 38b ustala zasady przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych z zakresu sporządzania audytu efektywności energetycznej i audytu energetycznego przedsiębiorstwa, jak również procedury dotyczące powołania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych, tj.:

- a) egzamin powinien odbywać się nie rzadziej niż 2 razy w roku,
- b) egzamin przeprowadzając komisje egzaminacyjne powołane przez Prezesa UDT, a członkowie komisji egzaminacyjnych powoływani są spośród osób wyróżniających się wiedzą w zakresie efektywności energetycznej. W projektowanym art. 38b ust. 3 wskazano sposób powołania członków komisji egzaminacyjnych. Projektowany art. 38 ust. 4–7 określa skład komisji egzaminacyjnej, zasady odwoływania członków komisji egzaminacyjnej przez Prezesa UDT, który wybiera także przewodniczącego komisji,
- c) projektowany art. 38b ust. 8–14 ustala zasady przeprowadzania egzaminu, ogłaszania wyników oraz trybu odwołania od wyników egzaminów oraz zasady dotyczące opłat. Wynika egzaminu ustala się w drodze decyzji i doręcza kandydatowi, a odpis decyzji przekazuje Prezesowi UDT. Odwołania rozstrzygane są przez Prezesa UDT w formie decyzji;
- d) zgodnie z projektowanym art. 38b ust. 15 za przeprowadzenie egzaminu członkom komisji przysługuje wynagrodzenie, które nie może być wyższe niż 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.);

3) projektowane art. 38c–38d regulują wpis do wykazu audytorów efektywności energetycznej. Momentem uzyskania uprawnień audytora efektywności energetycznej jako dzień wpisu do ww. wykazu. Prezes UDT sprawdza przed dokonaniem wpisu do wykazu spełnienie przez wnioskodawcę wymogów określonych w art. 38a ust. 2. W przypadku pozytywnej weryfikacji dokonuje wpisu do wykazu w ciągu 30 dni od złożenia wniosku. Jeśli wnioskodawca nie spełnia wymagań Prezes UDT w drodze decyzji odmawia wpisania osoby do wykazu;

4) projektowany art. 38e. określa zasady przechowywania przez audytora efektywności energetycznej:

- a) sporządzonego audytu efektywności energetycznej i audytu energetycznego przedsiębiorstwa – 10 lat,
- b) przechowywania dokumentów lub ich kopii i danych, na podstawie których sporządzono audyt energetyczny przedsiębiorstwa – 5 lat.

Ponadto przepis nakłada na audytorów obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku ze sporządzeniem audytu energetycznego i audytu energetycznego przedsiębiorstwa, zgodnie z wymaganiami, które zostaną określone przez ministra właściwego do spraw klimatu w drodze rozporządzenia, jak również udostępniania dokumentów do celów kontrolnych;

5) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w przypadku audytora już wpisanego do rejestru Prezes UDT decyduje o jego wykreśleniu z tego rejestru. Projektowane art. 38f–38g określają przesłanki wykreślenia audytora efektywności energetycznej z wykazu prowadzonego przez Prezesa UDT oraz możliwość ponownego wpisu. Następuje to w drodze decyzji Prezesa UDT w przypadku:

- a) niespełnienia przez audytora efektywności energetycznej warunków dotyczących wykształcenia, posiadania zdolności do czynności prawnych, karalności określonych w art. 38a ust. 2,
- b) nieprzestrzegania zakazu sporządzania audytów określonych w art. 25 ust. 4 przez tę samą osobę,
- c) ustalenia przez Prezesa UDT w toku wrywkowej weryfikacji lub czynności kontrolnych, że audytor efektywności energetycznej umyślnie lub na skutek rażącego niedbalstwa sporządził wadliwy audyt.

O ponowny wpis do wykazu można się ubiegać po upływie 4 lat od dnia, w którym decyzja w sprawie wykreślenia stała się ostateczna.

6) w celu wdrożenia określonych w art. 28 ust. 1 dyrektywy 2023/1791 obowiązków państw członkowskich, aby „podmioty świadczące usługi w zakresie certyfikacji lub równoważnych systemów kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, stosownych programów szkoleniowych, były akredytowane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 (47) lub zatwierdzone zgodnie ze zbliżonymi przepisami krajowymi lub normami” projektowane art. 38h–38j wprowadzają następujące zasady dotyczące akredytowanych organizatorów szkoleń, jako podmiotów, które:

- a) posiadają system zarządzania szkoleniami zgodnie z kryteriami określonymi w 38i. dotyczącymi procedur dokumentacji, weryfikacji osób prowadzących szkolenia, rejestrowania uczestników szkoleń, dokumentowania przebiegu i oceny efektywności szkoleń, jak również nadzoru nad programem szkoleń i materiałów szkoleniowych; w skład systemu wchodzi także informowania o wysokości opłat za szkolenia oraz sposobu ich wnoszenia, sprawach organizacyjnych, zakresie programowym szkoleń i pomocach niezbędnych do realizacji programu szkoleń,
- b) posiadają warunki lokalowe i wyposażenie, jak również wykwalifikowaną kadrę gwarantującą prawidłowe przeprowadzenie szkolenia,
- c) uzyskały akredytację PCA zgodnie z 38j, który w zakresie udzielenia akredytacji stosuje przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 1854, z późn. zm.);

7) projektowany art. 38j określa zasady regulujące udzielanie i cofanie akredytacji, obowiązki informacyjne PCA względem Prezesa UDT oraz zasady współpracy ww. organów dotyczących oceny systemów przekazywania wiedzy, w tym szkoleń, w zakresie efektywności energetycznej, poziomu przekazywanej wiedzy, dostępności systemów gwarantującej realizację zasady niedyskryminacji i równej dostępności systemów;

8) projektowany art. 38k zawiera przepisy, zgodnie z którymi podmiot prowadzący działalność w państwie członkowskim UE, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może być organizatorem szkolenia w Polsce jeśli posiada ważną akredytację udzieloną przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, i zgłosi Prezesowi UDT zamiar rozpoczęcia szkoleń nie później niż w terminie 60 dni przed zamierzonym dniem rozpoczęcia szkoleń, lub akredytację udzieloną na podstawie art. 38j ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej. Zgodnie z art. 38l aby zapewnić właściwy poziom kształcenia zgodnie z art. 28 ust. 6 dyrektywy 2023/1791, który nakłada obowiązek aby co najmniej co cztery lata, państwa członkowskie oceniały systemy kształcenia w celu weryfikacji czy „systemy te zapewniają dostawcom usług energetycznych, audytorom energetycznym, zarządcom energii, niezależnym ekspertom, podmiotom instalującym elementy budynków, o których mowa w dyrektywie 2010/31/UE oraz dostawcom zintegrowanych prac renowacyjnych niezbędny poziom kompetencji i równy dostęp dla wszystkich osób zgodnie z zasadą niedyskryminacji” ocena przeprowadzona przez Prezesa UDT, we współpracy z PCA, jest

przeprowadzona nie rzadziej niż co cztery lata, a jej wyniki przekazywane ministrowi właściwemu do spraw klimatu. Minister właściwy do spraw klimatu udostępnia wyniki oceny w Biuletynie Informacji Publicznej ministerstwa;

9) wdrażając art. 28 ust. 5 dyrektywy 2023/1791 w zakresie obowiązku podejmowania przez państwa członkowskie odpowiednich działań, „by informować odbiorców o dostępności tych systemów” szkoleniowych projektowany art. 38m ustala, że Prezes UDT prowadzi w systemie teleinformatycznym wykazy zarówno audytorów efektywności energetycznej, jak też akredytowanych organizatorów szkoleń. W ust. 2 i 3 określono zakres danych zawartych w wykazie audytorów efektywności energetycznej, z doprecyzowaniem, które z danych są jawne. Ust. 4 i 5 dotyczą zakresu danych i ich jawności w przypadku akredytowanych organizatorów szkoleń;

10) projektowany art. 38n zawiera przepisy dotyczące wniosku do wykazu audytorów efektywności energetycznej prowadzonego przez Prezesa UDT;

11) projektowany art. 38o reguluje obowiązki informacyjne osoby wpisanej do wykazu audytorów energetycznych wobec Prezesa UDT co do aktualizacji danych, o których mowa w art. 38n ust. 1 i informowaniu o zmianach dotyczących spełnienia wymagań, o których mowa w art. 28a ust. 2;

12) projektowany art. 38p reguluje kwestie wpisu do wykazu audytorów efektywności energetycznej osób świadczących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi transgraniczne, uprawnionych do wykonywania audytów energetycznych przeprowadzanych zgodnie z minimalnymi kryteriami określonymi w załączniku VI dyrektywy 2023/1791 w sprawie efektywności energetycznej, w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz państwie, które zawarło z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi umowę regulującą swobodę świadczenia usług, na ich wniosek;

13) projektowany art. 38q upoważnia ministra właściwego do spraw klimatu do określenia w drodze rozporządzenia:

- a) sposobu przeprowadzenia i zakresu programowy szkolenia w zakresie sporządzania audytu efektywności energetycznej lub audytu energetycznego przedsiębiorstwa przez akredytowanego organizatora szkolenia;
- b) sposobu przeprowadzania egzaminu,
- c) sposobu opracowywania, weryfikacji i przechowywania pytań egzaminacyjnych,
- d) warunków i formy przeprowadzania egzaminu oraz kryteria jego oceny,
- e) wzoru zaświadczenia potwierdzającego złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu,

- f) sposobu prowadzenia wykazów, o których mowa w art. 38m ust. 1 pkt 1 i 2, oraz warunki i sposób przechowywania dokumentacji dotyczącej udzielonej akredytacji.

Wydając ww. rozporządzenie minister właściwy do spraw klimatu ma obowiązek wziąć pod uwagę zapewnienie bezstronnego i niezależnego przebiegu postępowań w sprawie akredytacji organizatorów szkoleń oraz nadawanie uprawnień do sporządzania audytu efektywności energetycznej i audytu energetycznego przedsiębiorstwa, a także odpowiedniego sposobu dokumentowania, ewidencjonowania oraz przechowywania dokumentacji dotyczącej tych postępowań.

9. Zmiany w rozdziale 6 „Kary pieniężne” ustawy o efektywności energetycznej

W związku z wprowadzeniem nowych obowiązków ustawowych dotyczących sporządzania planów działań w zakresie efektywności energetycznej, wdrażania systemów zarządzania energią istnieje konieczność zapewnienia ich efektywnego egzekwowania od podmiotów zobowiązanych do ich realizacji. Zmiany mają na celu dostosowanie obecnego brzmienia rozdziału 6 do projektu nowych przepisów.

1) w projektowanym art. 39 ust. 1 określającym przesłanki nałożenia kar pieniężnych dodaje się pkt 8 i 9 które stanowią, że karze pieniężnej podlegają także podmioty zobowiązane, które:

- a) nie sporządzają planu lub nie publikują planu działań;
- b) nie wdrażają systemów zarządzania energią;

2) projekt przewiduje też zmianę w art. 40 ust. 1 pkt 3 uzupełniając, że przypadkach określonych w art. 39 ust. 1 pkt 7–9 ustawy kara nie może być wyższa niż 5 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

III.2. PRZEPISY ZMIENIAJĄCE

1. Zmiany w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

Art. 2 projektu dokonuje zmian w art. 49 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, gdzie dodaje się ust. 2c stanowiący, że sprawozdanie z działalności przedsiębiorstw, o których mowa w art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej, powinno zawierać również – jako wyodrębnioną część – plan działania w zakresie efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 36 ust. 8 tej ustawy.

2. Zmiany w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne

Art. 3 projektu wprowadza zmiany do ustawy – Prawo energetyczne wynikające z wdrożenia dyrektywy 2023/1791, zapewniające stosowanie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

1) w art. 9c dodaje się ust. 15, który stanowi, że operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego oraz operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego monitoruje i oblicza poziom strat sieciowych oraz, tam gdzie jest to technicznie wykonalne i opłacalne, podejmuje działania na rzecz optymalizacji sieci i poprawy ich efektywności. Operatorzy przedkładają Prezesowi URE informacje o podjętych działaniach oraz oczekiwanych oszczędnościach energii uzyskanych poprzez ograniczenie strat sieciowych na potrzeby sprawozdania, o którym mowa w art. 24;

2) w art. 23 ust. 2 pkt 20 dodaje się lit. i – regulacja uzupełnia zakres działania Prezesa URE o monitorowanie funkcjonowania systemów elektroenergetycznych w zakresie poprawy efektywności energetycznej w eksploatacji systemów;

3) w art. 45 ust. 1 dodaje się pkt 5 zobowiązujący do stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” przy kalkulowaniu taryf sieciowych przez operatorów systemów przesyłowego oraz systemów dystrybucyjnych energii elektrycznej;

4) ponadto wprowadza się zmiany w art. 20 w zakresie wdrożenia art. 5 dyrektywy 2023/1371. W art. 20 ust. 2 dodaje się pkt 1c zgodnie, z którym projekt planu zaopatrzenia w ciepło ma zawierać harmonogram działań zmierzających do realizacji celu w zakresie zmniejszenia energii finalnej, o którym mowa w art. 9b ustawy o efektywności energetycznej.

3. Zmiany do ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych

Art. 4 projektu dokonuje zmian w art. 54 w ust. 1 zmieniając brzmienie pkt 9 dotyczącego zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej Prezesa URE – w zakresie niezbędnym do kontroli wykonywania przez przedsiębiorstwa energetyczne oraz inne podmioty obowiązków określonych w ustawie – Prawo energetyczne oraz w ustawie o efektywności energetycznej.

4. Zmiany do ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym

Art. 5 projektu służy zapewnieniu stosowania rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i wykonania nowych zadań przez Prezesa UDT. W art. 37 dodaje się pkt 22 rozszerzający zakres działania Urzędu Dozoru Technicznego o wykonanie zadań, o których mowa w art. 38 b, art. 38c, art. 38d, art. 38f, art. 38f, art. 38k i art. 38lm w ustawie o efektywności energetycznej.

5. Zmiany do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo o ochronie środowiska

Art. 6 projektu wprowadza zmiany w art. 401c dodając art. 401c ust. 4a ustalający, że środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z opłaty zastępczej, określonej w art. 11 ustawy o efektywności energetycznej, jest przeznaczana wyłącznie na:

- a) wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej określonych w art. 19 ustawy o efektywności energetycznej,
- b) wspieranie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków,
- c) funkcjonowanie oraz rozbudowę CROEF, o którym mowa w art. 35a ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej,
- d) funkcjonowanie oraz rozbudowę platformy efektywności energetycznej, o której mowa w art. 20a ustawy o efektywności energetycznej. W obecnej chwili główną przeszkodą w sprawnym funkcjonowaniu systemu świadectw efektywności energetycznej jest długi okres rozpatrywania wniosków przez Prezesa URE. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest brak cyfryzacji całego procesu. Niezbędne jest zbudowanie całości procesu w oparciu o rozwiązania teleinformatyczne: począwszy od możliwości złożenia wniosku, procesowania niezbędnych dokumentów do wydania i przekazania świadectw przez Prezesa URE wnioskodawcom.

Projekt ustawy dokonuje także zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w celu rozdziału zobowiązania OZE i zobowiązania „efektywność energetyczna” oraz jednoznacznego wskazania w nowym art. 401c ust. 4a, że środki z tytułu opłaty zastępczej w ramach świadectw efektywności energetycznej wpływające do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości określonej w ustawie, po pomniejszeniu o koszty obsługi tych przychodów, przeznacza się wyłącznie na wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Środki

uzyskiwane z tego tytułu przez podmioty zobowiązane opłaty zastępczej powinny być przeznaczane na promowanie i wdrażaniu projektów lub programów na rzecz efektywności energetycznej. Dotychczas część środków tego tytułu była przeznaczana także na zadania związane z rozwojem OZE.

W związku z powyższym w art. 401c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska zmienia się ust. 5. Nowe brzmienie wskazuje, że środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota przychodów, o których mowa w art. 401 ust. 7 pkt 4a, po pomniejszeniu o koszty obsługi tych przychodów, przeznacza się na:

- a) wspieranie przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej, o których mowa w art. 19 ustawy efektywności energetycznej,
- b) wspieranie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków,
- c) funkcjonowanie oraz rozbudowę CROEF, o którym mowa w art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej,
- d) funkcjonowanie oraz rozbudowę platformy efektywności energetycznej, o której mowa w art. 20a ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej.

W konsekwencji ww. zmian w art. 401c w ust. 5 uchyla się pkt 1, 2 i 8a, dotyczące wspierania efektywności energetycznej (przeniesionych do art. 401c ust. 4a), tj.:

- a) pkt 1 – dotyczący wspierania poprawy efektywności energetycznej, w tym wysokosprawnej kogeneracji, w rozumieniu ustawy – Prawo energetyczne;
- b) pkt 2 – dotyczący wspierania przedsięwzięć termomodernizacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków;
- c) pkt 8a – dotyczący wspierania działań związanych z utworzeniem i prowadzeniem CROEF, o którym mowa w art. 35a ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej.

6. Zmiany w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków

W art. 7 projektu wprowadza zmiany do rozdziału 5a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, określającego działanie CEEB.

1) do art. 27a ust. 2 dodaje się pkt 4–7, które rozszerzają zakres danych zawartych w ewidencji o:

- a) dane o całkowitym zużyciu energii finalnej, o których mowa w art. 9a ust. 2 ustawy o efektywności energetycznej,
- b) plany zużycia energii finalnej, o których mowa w art. 9d ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej,
- c) raporty, o których mowa w art. 9e ustawy o efektywności energetycznej;

2) w przepisie dotyczącym uprawnień do wprowadzania danych do ewidencji – w art. 27b w ust. 1 w pkt 8 dodaje się regulację, która odwołuje się do zakresu danych o całkowitym zużyciu energii finalnej, o których mowa w art. 9a ust. 2 ustawy o efektywności energetycznej oraz regulację, która nadaje uprawnienia osobom wskazanym przez instytucje publiczne, o których mowa w art. 8a ustawy o efektywności energetycznej w zakresie planów zużycia energii finalnej oraz raportów, o których mowa w art. 9e ustawy o efektywności energetycznej;

3) w art. 27d określającym zasady udostępniania danych – w ust. 1 dodaje się pkt 26, w którym określa się, że dostęp do danych przysługuje podmiotom zobowiązanym realizującym obowiązek, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o efektywności energetycznej, w zakresie oraz z zachowaniem warunków przewidzianych w art. 15a ust. 8a i 8b ustawy o efektywności energetycznej. Możliwość taka będzie ułatwieniem dla podmiotów publicznych, które zobowiązane są do wprowadzania danych dot. efektywności energetycznej.

Wprowadzenie danych dotyczących ww. obowiązków instytucji publicznych do CEEB prowadzonej przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego jest uzasadnione charakterem danych już zgromadzonych w CEEB. CEEB obejmuje dane dotyczące budynków, tj. parametrów technicznych budynku i źródeł jego ogrzewania określone w ramach inwentaryzacji budynków sporządzonych przez właścicieli budynków, na podstawie składanych i aktualizowanych przez nich deklaracji. Dane te są tożsame z zakresem danych z art. 6 dyrektywy 2023/1791. W CEEB znajduje się także kompleksowa na temat otrzymanego już dofinansowania, zużycia energii oraz o przyznanych świadczeniach. Przez wykorzystanie i uzupełnienie już funkcjonującej ewidencji zapewniony zostanie zrównoważony system raportowania, zoptymalizowane zostaną obowiązki dla podmiotów zobowiązanych, przy jednoczesnej oszczędności i racjonalizacji kosztów.

7. Zmiany w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym

Art. 8 projektu dokonuje zmian w art. 16b, który określa obowiązki informacyjne podmiotów publicznych wobec ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. W ust. 1 zmienia się obowiązek określony w lit. j i ustala się obowiązek przekazywania informacji o średniorocznych oszczędnościach energii finalnej uzyskanych w danym roku i planowanych do uzyskania w wyniku realizacji przedsięwzięć oraz o okresach ich uzyskiwania.

8. Zmiany w ustawie z dnia 14 września 2014 r. o etykietowaniu energetycznym produktów związanych z energią

Art. 9 projektu dokonuje zmian w ustawie z dnia 14 września 2014 r. o etykietowaniu energetycznym produktów związanych z energią przez dodanie do art. 11 ust. 4. Regulacja ta nakłada na Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obowiązek zamieszczania raz do roku w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej obsługującego go urzędu informację o najwyższych dwu istotnie licznych klasach efektywności energetycznej dla produktów związanych z energią, o których mowa w art. 2 ust. 1 – na potrzeby stosowania art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2017/1369.

Wprowadzenie ww. zadania uzasadnione jest aktualnymi kompetencjami i obszarem działania Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie nadzoru rynku nad spełnianiem wymogów etykietowania energetycznego dla produktów związanych z energią. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jako organ nadzorujący spełnianie wymogów w zakresie etykietowania produktów związanych z energią ma dostęp do modułu dla organów nadzoru rynku w bazie Europejski rejestr etykiet energetycznych Komisji Europejskiej EPREL i na bieżąco jest w stanie określić aktualne informację o najwyższych dwu istotnie licznych klasach efektywności energetycznej dla produktów związanych z energią. Rozwiązanie to ułatwiłoby działanie podmiotom zobowiązanym w procesie nabywania produktów i usług, ponieważ zapewniłoby jednolitą i wiarygodną informację na temat dwu istotnie licznych klas przez kompetentny organ.

9. Zmiany w ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych

Zmiany przewidziane w art. 10 projektu obejmują opis zamówienia, który opisuje się z uwzględnieniem zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w rozumieniu przytoczonych w przepisie aktów normatywnych Unii Europejskiej.

Zgodnie z ust. 2 ustawy zmienianej dla PUZP ustala się obowiązek zamieszczania wytycznych dotyczących wdrażania ww. zasady w zakresie zamówień publicznych.

Dokonano także dostosowania zakresu przepisów, które zamawiający zobowiązani są stosować w przypadku postępowań o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne.

10. Zmiany w ustawie z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw

Art. 11 ustawy zmieniającej dokonuje zmiany w ustawie o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw dodając art. 17 ust. 1a i dokonując zmiany brzmienia ust. 2:

- zmienia maksymalny limit wydatków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku 2031 oraz każdym kolejnym roku o 2,5%;
- nakłada na ministra właściwego do spraw klimatu monitorowanie wykorzystania limitu wydatków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz wdrażania mechanizmu korygującego.

III.3. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I PRZEPIS O WEJŚCIU W ŻYCIE

W art. 12 projektu przewiduje utworzenie PEE z dniem 1 stycznia 2027 r.

Art. 13 projektu nakłada na instytucje publiczne obowiązek sporządzenia pierwszego planu zużycia energii finalnej, o którym mowa w projektowanym art. 9d ust. 2 ustawy o efektywności energetycznej – do dnia 31 grudnia 2026, z perspektywą do roku 2030.

Art. 14 projektu określa, że zmiany w CEEB, o których mowa w art. 10 wprowadza się do 31 marca 2026.

Art. 15 projektu określa, że raport dotyczący realizacji obowiązku, o którym mowa w projektowanym art. 9a ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej, i z wykonania planu zużycia energii finalnej, o którym mowa w projektowanym art. 9d tej ustawy składany jest przez instytucje publiczne po raz pierwszy do 31 marca 2026 r. za okres od 11 października do 31 grudnia 2025 r.

Art. 16 projektu określa, że do rozliczenia obowiązku, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej za rok 2025 stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 17 projektu określa, że do programów bezzwrotnych dofinansowań realizowanych w oparciu o regulaminy przekazane Prezesowi URE do 15 grudnia 2026 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 18–21 projektu określają termin dla organów zobowiązanych do wydania aktów wykonawczych, o których mowa w **projekcie** w projektowanych art. 15a ust. 5, art. 12 ust. 3a, art. 29, art. 35b ust. 1b, art. 38e ust. 2 i art. 38q ustawy o efektywności energetycznej (akty te mają zostać wydane do dnia 30 września 2026 r.).

Art. 22 projektu określa, że przedsiębiorca, o którym mowa w projektowanym art. 35d ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej, wdraża system zarządzania energią w terminie do dnia 11 października 2027 r. Natomiast system zarządzania energią wdrożony przed dniem wejścia w życie ustawy i spełniający wymagania, o których mowa w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania energią, wymagań i zaleceń użytkowania uznaje się za system zarządzania energią w rozumieniu projektowanego art. 35d ust. 1 tej ustawy. O posiadaniu wdrożonego systemu zarządzania energią przedsiębiorstwo zawiadamia Prezesa URE w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 23 projektu określa, że przedsiębiorca, którego średnie roczne zużycie energii finalnej w ciągu ostatnich trzech lat przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii przekroczyło 2,78 GWh wykonał audyt energetyczny przedsiębiorstwa przed wejściem w życie ustawy i zawiadomił o tym fakcie Prezesa URE zobowiązany jest do sporządzenia planu działań w zakresie efektywności energetycznej w terminie 180 dni od wejścia w życie ustawy w brzmieniu dotychczasowym. Następnie w ciągu 30 dni od sporządzeniu planu zawiadamia Prezesa URE o przeprowadzeniu audytu energetycznego przedsiębiorstwa i sporządzeniu planu działań w zakresie efektywności energetycznej w terminie 30 dni od jego przeprowadzenia lub sporządzenia.

Art. 24 projektu określa, że do spraw wszczętych, a niezakończonych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 25 projektu określa, że art. 2 pkt 15 lit. a, art. 14 ust. 1 pkt 4, ust. 1a i ust. 2–3 ustawy o efektywności energetycznej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uwzględnia się przy wykonaniu i rozliczeniu wykonania obowiązku, o którym mowa w projektowanym art.

10 ust. 1 tej ustawy, przez podmioty, o których mowa w art. 10 ust. 2 pkt 6 ustawy o efektywności energetycznej, za okres od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw.

Art. 26 projektu określa, że osoba która przed dniem wejścia w życie ustawy spełnia wymogi określone w art. 25 ust. 5 ustawy o efektywności energetycznej i złoży wniosek, o którym mowa w projektowanym art. 38m ust. 1 ustawy o efektywności energetycznej w terminie 30 dni od wejścia w życie ustawy, nabywa uprawnienia do wykonywania audytu efektywności energetycznej. Na Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego nałożono obowiązek weryfikacji spełnienia przez wnioskodawcę wymogów określonych ustawą w art. 25 ust. 5 ustawy zmienianej oraz określono postępowanie, w przypadku gdy wnioskodawca nie spełnił wymagań. Odmowa wpisu do wykazu powinna nastąpić w drodze decyzji.

Art. 27 projektu określa, że ocenę, o której mowa w projektowanym art. 38l ustawy o efektywności energetycznej Prezes UDT przekazuje po raz pierwszy do ministra właściwego do spraw klimatu do dnia 31 października 2028 r.

Art. 28 projektu określa maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie dodatkowych zadań ministra właściwego do spraw klimatu wynikających z ustawy zmienianej w art. 1 w latach 2026–2035. Nakłada także następujące obowiązki na ministra właściwego do spraw klimatu:

- a) monitorowanie wykorzystanie limitu wydatków związanych z wykonaniem dodatkowych zadań,
- b) wdrożenie mechanizmu korygującego – w przypadku gdy wielkość wydatków po pierwszym półroczu danego roku budżetowego wyniesie więcej niż 65% limitu wydatków przewidzianych na dany rok, minister właściwy do spraw klimatu w zakresie limitu wydatków związanych z wykonaniem dodatkowych zadań, obniża wielkość środków przeznaczonych na wydatki w drugim półroczu o kwotę stanowiącą różnicę między wielkością tego limitu a kwotą przekroczenia wydatków.

Art. 29 projektu określa terminy wejścia w życie poszczególnych przepisów ustawy.

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkiem:

1) art. 1 pkt 9 lit. d, art. 1 pkt 13 lit. a i b, art. 1 pkt 14 lit. b, art. 1 pkt 16, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.,

2) art. 1 pkt 2 lit. e, art. 1 pkt 6, art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2026 r.,

3) art. 1 pkt 7, art. 1 pkt 8, art. 1 pkt 13 lit c, art. 1 pkt 15, art. 1 pkt 17 lit. a, art. 1 pkt 20, art. 1 pkt 21, art. 1 pkt 22, art. 1 pkt 32 lit. a-c, art. 5, art. 12, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

Różnicowanie terminu wejścia w życie poszczególnych przepisów wynika z: terminów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791, jak również charakteru przepisów i czasu niezbędnego na ich wdrożenie.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi uzyskania opinii organów i instytucji Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego, o którym mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Przewiduje się, że wpływ projektu ustawy na sytuację mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców będzie korzystny, ponieważ w efekcie wprowadzonych regulacji nastąpi redukcja kosztów zakupu energii przez odbiorców końcowych, w tym przedsiębiorców. Niezbędne koszty związane z modernizacją przedsiębiorstw i kosztami związanymi z kontrolą zużycia energii będą rekompensowane długoterminowymi oszczędnościami przy zakupie energii niezbędnej do działalności, co będzie korzystnie wpływać na konkurencyjność działania przedsiębiorców.